

Tutkimusosio

Suomalaisten kuntavaaliteemat: Vanhusten huolto, terveyspalvelut ja työllisyys – kuntaliitokset eivät kiinnosta

KAKS – Kunnallissalan kehittämssäätiön tuoreimmassa Imapuntari-tutkimuksessa selvitettiin suomalaisten näkemyksiä ensi huhtikuun kuntavaaleista. Kuntavaaleja lähestyttiin tiedustelemalla näkemyksiä ratkaisuihin vaikuttavista tekijöistä ja kiinnostusta käydä äänestämässä. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti keskeisiä tutkimuksen tuloksia.

Kuntavaaleissa huomiota tulisi kiinnittää etenkin vanhusten huoltoon, terveyspalveluihin ja työllisyyteen

Seuraavassa tarkastellaan vastaajien arvioita erilaisten vaaliteemojen merkityksestä huhtikuun 2021 kuntavaaleissa. Haastateltavat arvioivat kaikkiaan 25 erilaista asiaa, jotka mahdollisesti nousevat esille vaalikampanjassa. Vastaajat punnitsivat jokaista yksittäistä asiaa neliportaisella asteikolla sen mukaan, miten tärkeäksi he kokevat ne kuntavaaleissa. Tässä tarkastelun perustaksi valitaan niiden osuudet, jotka arvioivat asiaan vaikuttamisen erittäin tai melko tärkeäksi.

Äänestäjien päällimmäinen tahto tiivistyy kuntien talouteen, työllisyyteen ja peruspalveluihin. Asiat, joihin valtaosa äänestäjistä haluaa päteviä vastauksia ja toimia ovat terveyspalvelut, vanhustenhuolto, työllisyys, kotikunnan talous ja lähiympäristön turvallisuus. Nämä asiat olivat kansalaisten listan kärkipäässä jo viime kuntavaalien alla toteutetussa tutkimuksessa. Muita tärkeistä tärkeimpiä asioita ovat syrjäytyminen, peruskoulut ja tekniset palvelut.

Koronaepidemian torjunta, uutena asiana, kuuluu tärkeimpien kuntavaaliteemojen joukkoon. Mikäli tarkastellaan ainoastaan erittäin tärkeänä pitävien osuutta, kohoaa koronaepidemian torjuminen viidenneksi tärkeimmäksi kuntavaaliteemaksi.

Suomalaiset pitävät näitä asioita erittäin tai melko tärkeänä huhtikuun kuntavaaleissa (10 tärkeintä):

Terveyspalvelut	93 %
Vanhusten huolto	89 %
Työllisyys	89 %
Kotikunnan talous ja velkaantuminen	87 %
Lähiympäristön turvallisuus	86 %
Syrjäytyminen, köyhyys	85 %
Peruskoulut	84 %
Tekniset palvelut	84 %
Lukiot ja ammatilliset oppilaitokset	84 %
Koronaepidemian torjunta	81 %

Lähes kaikkien asioiden koetaan olevan ainakin melko tärkeitä asioita ensi kevään kuntavaaleissa. Vähemmän tärkeiksi koetaan kuntaliitokset, maahanmuutto ja kulttuuripalvelut. Tuloksista näkyy myös se, että kunnallisten palveluiden kilpailuttaminen ja ulkoistaminen ei yksinään nouse kiihottavaksi vaaliteemaksi.

Vähemmän tärkeät asiat ovat seuraavat:

Kunnallisten palveluiden kilpailuttaminen ja ulkoistaminen	54 %
Kulttuuripalvelut	54 %
Maahanmuutto	52 %
Kuntaliitokset	44 %

Näkemykset ovat muuttuneet jonkin neljän viimeksi kuluneen vuoden aikana. Aiempaa tärkeämmiksi asioiksi kuntavaaleissa koetaan alkoholi ja huumeet asuinympäristössä, lähiympäristön turvallisuus, elinkeinojen kehittäminen, kulttuuripalvelut, lasten päivähoito sekä koulut (lukiot, ammatilliset oppilaitokset, peruskoulut). Aiempaa vähemmän halutaan huomiota kiinnittää joukkoliikenteeseen, kuntapalveluiden ulkoistamiseen, maahanmuuttoon ja sote-uudistukseen. Merkillepantavaa tuloksissa on se, että terveyspalvelut koetaan aiempaa tärkeämmäksi asiaksi, mutta sote-uudistus aiempaa vähemmän tärkeäksi.

Mitkä ovat puolueiden kannattajien tärkeimmät vaaliteemat?

Koska ehdokkaita asettavat puolueet ilmoittavat olevansa erilaisia ja toistensa vaihtoehtoja, myös niiden äänestäjillä voidaan ajatella olevan poikkeavia näkemyksiä siitä, mitkä asiat ovat kuntavaaleissa tärkeitä. Kunkin puolueen kannattajien keskuudessa tarkastelu voidaan tehdä kahdella eri tavalla. Voidaan kuvata kannattajien poikkeamaprofiilia, joka kertoo paljonko kannattajat poikkeavat koko väestön keskiarvosta. Toinen tapa on kuvata kunkin puolueen valintojen tärkeysjärjestystä. Seuraavassa yhteenveto molemmista tarkastelutavoista.

Puoluekohtaiset tärkeysprofiilit ovat äkkiseltään pitkältikin toistensa kaltaisia. Tärkeimmistä vaaliteemoista vallitsee verrattain laaja yhteisymmärrys. Kunkin puolueen kymmenen tärkeimmän listalta on paljolti samoja asioita. On melkein helpompi listata se, mitkä asiat eivät mahdu kaikkien puolueiden "top 10"-listalle. Terveyspalvelut, vanhusten huolto, peruskoulut ja kotikunnan talous sijoittuvat kymmenen kärkeen riippumatta puoluetusta. Näiden lisäksi eri puolueiden kannattajien yhteisiä huolenaiheita, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta, ovat työllisyys, lähiympäristön turvallisuus ja koronaepidemian torjunta. Ajankohtainen sote-uusitus on kolmen puolueen kannattajien (SDP, vihreät ja vasemmistoliitto) listalla kymmenen tärkeimmän teeman joukossa.

SDP:n kannattajien kymmenen tärkeintä teemaa (asteikkokeskiarvojen perusteella):

Terveyspalvelut
 Vanhusten huolto
 Koronaepidemian torjunta
 Työllisyys
 Lähiympäristön turvallisuus

Syrjäytyminen, köyhyys
Kotikunnan talous ja velkaantuminen
Peruskoulut
Tekniset palvelut
Sote-uudistus

Perussuomalaisten kannattajien kymmenen tärkeintä teemaa (asteikkokeskiarvojen perusteella):

Lähiympäristön turvallisuus
Kotikunnan talous ja velkaantuminen
Vanhusten huolto
Työllisyys
Terveyspalvelut
Verotus
Valtion velkaantuminen ja talous
Maahanmuutto
Peruskoulut
Tekniset palvelut

Kokoomuksen kannattajien kymmenen tärkeintä teemaa (asteikkokeskiarvojen perusteella):

Kotikunnan talous ja velkaantuminen
Työllisyys
Terveyspalvelut
Vanhusten huolto
Yrityspalvelut
Lähiympäristön turvallisuus
Verotus
Tekniset palvelut
Koronaepidemian torjunta
Peruskoulut

Keskustan kannattajien kymmenen tärkeintä teemaa (asteikkokeskiarvojen perusteella):

Vanhusten huolto
Kotikunnan talous ja velkaantuminen
Terveyspalvelut
Työllisyys
Peruskoulut
Koronaepidemian torjunta
Verotus
Lähiympäristön turvallisuus
Lukiot ja ammatilliset oppilaitokset
Lasten päivähoido

Vihreiden kannattajien kymmenen tärkeintä teemaa (asteikkokeskiarvojen perusteella):

Ympäristön- ja luonnonsuojelu
 Terveyspalvelut
 Syrjäytyminen, köyhyys
 Kotikunnan talous ja velkaantuminen
 Koronaepidemian torjunta
 Joukkoliikenne
 Vanhusten huolto
 Sote-uudistus
 Työllisyys
 Peruskoulut

Vasemmistoliiton kannattajien kymmenen tärkeintä teemaa (asteikkokeskiarvojen perusteella):

Terveyspalvelut
 Syrjäytyminen, köyhyys
 Koronaepidemian torjunta
 Vanhusten huolto
 Ympäristön- ja luonnonsuojelu
 Peruskoulut
 Kirjastopalvelut
 Sote-uudistus
 Lukiot ja ammatilliset oppilaitokset
 Joukkoliikenne

Miten puolueiden kannattajat poikkeavat koko väestön keskiarvosta?

Kun tarkastellaan puolueiden kannattajien poikkeamia väestö keskiarvosta, käy ilmi, että SDP:n kannattajat kokevat keskimäärää tärkeämmiksi joukkoliikenteen, terveys-, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä koronaepidemian torjumisen. Vähemmän tärkeitä asioita ovat kunnallisten palveluiden kilpailuttaminen ja ulkoistaminen sekä valtion velkaantumisen ehkäisy.

Perussuomalaisten kannattajat haluaisivat kiinnittää kuntavaaleissa huomiota etenkin maahanmuuttoon, valtion velkaantumiseen ja asuin ympäristön turvallisuuteen (rikollisuus, väkivalta). Ympäristön ja luonnonsuojelu, kirjasto- ja kulttuuripalvelut koetaan keskimäärää vähemmän tärkeiksi asioiksi.

Kokoomuksen kannattajat poikkeavat muiden puolueiden kannattajista siinä, että heidän keskuudessaan elinkeinojen kehittäminen, kotikunnan talous, kuntaliitokset ja kunnallisten palveluiden ulkoistaminen sekä verotus ovat keskimäärää tärkeämpiä asioita. Syrjäytyminen, ympäristön ja luonnonsuojelu, maahanmuutto, alkoholi ja huumeet katukuvassa ovat vähemmän tärkeitä kuntavaaleissa kuin kansalle keskimäärin.

Keskustan kannattajat noteeraavat keskimäärää tärkeämmiksi asioiksi kuntavaaleissa lasten päivähoiton, elinkeinojen kehittämisen, verotuksen, peruskoulun ja vanhusten huollon. Keskimäärää vähemmän tärkeänä kuntavaaliteemana keskustan kannattajat pitävät maahanmuuttoa ja joukkoliikennettä.

Vihreiden kannattajien poikkeamalistalla korostuvat ympäristön- ja luonnonsuojelu, joukkoliikenne sekä kirjasto- ja kulttuuripalvelut. Lähiympäristön turvallisuus (rikollisuus, väkivalta), valtion velkaantuminen, alkoholi ja huumeet asuinympäristössä sekä verotus ovat keskimäärää vähemmän tärkeitä asioita.

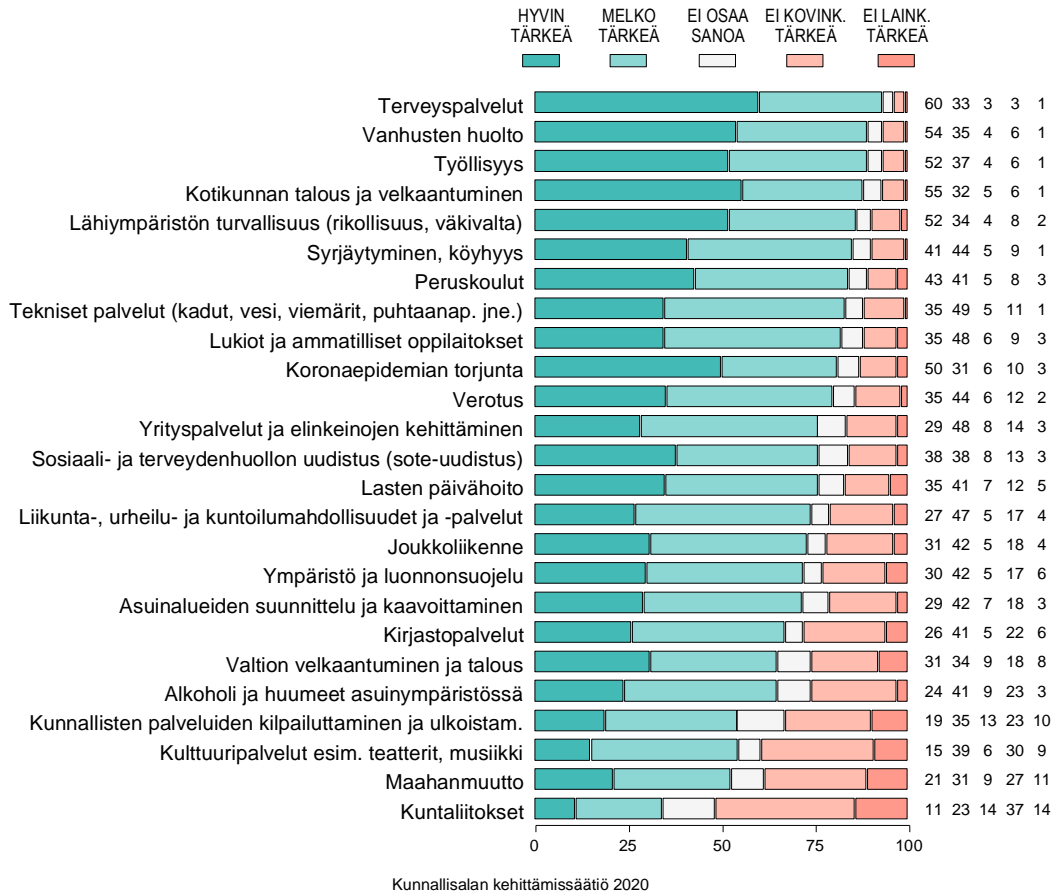
Vasemmistoliiton kannattajien odotukset kohdentuvat muita voimakkaammin kirjasto- ja kulttuuripalveluihin, ympäristön- ja luonnonsuojeluun, joukkoliikenteeseen sekä syrjäytymiseen ja köyhyyteen. Valtion ja kotikunnan talous, velkaantuminen, lähiympäristön turvallisuus, elinkeinojen kehittäminen ja maahanmuutto tuntuvat keskimäärää vähemmän tärkeiltä asioilta.

Tutkimuksen toteutus

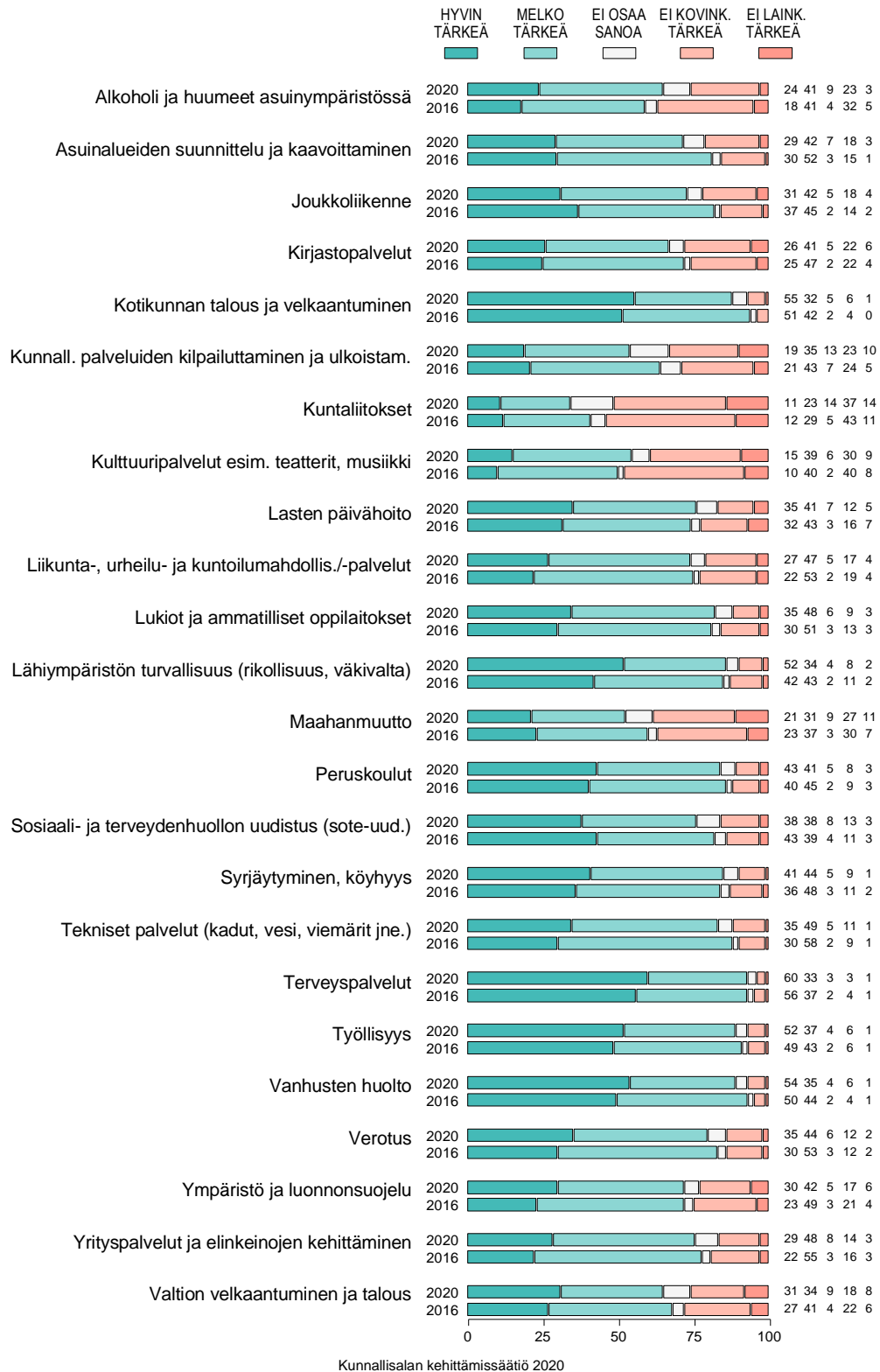
KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 28.11–3.12 2020. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1 049. Vastaajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 570 087.

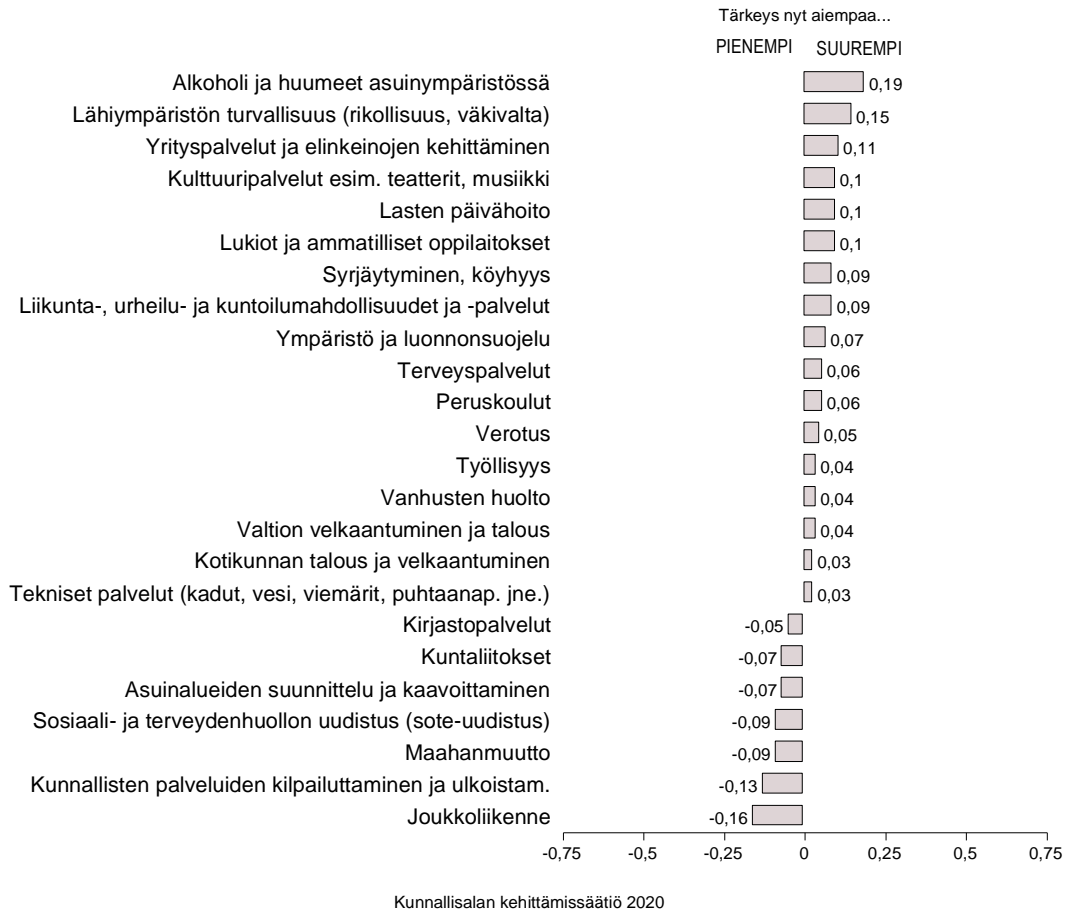
Kuvio 1. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA - ARVIOT ERI ASIOIDEN TÄRKEYDESTÄ (%).

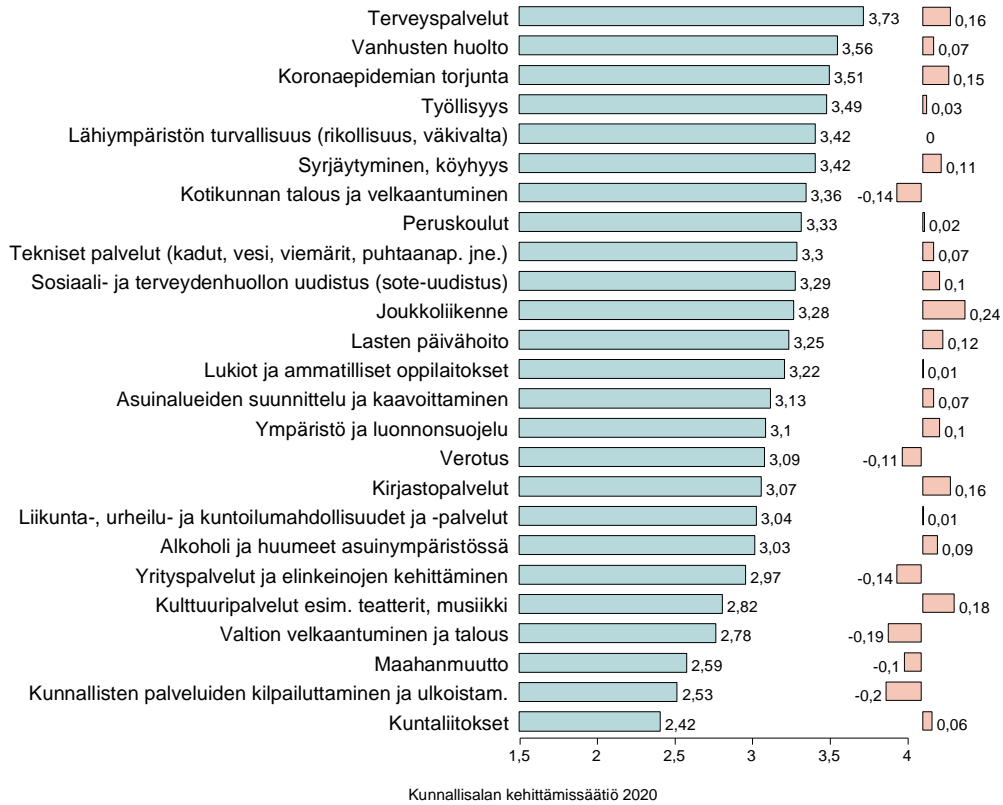
Kuvio 1t. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: ARVIOT VUOSINA 2016 JA 2020 (%).

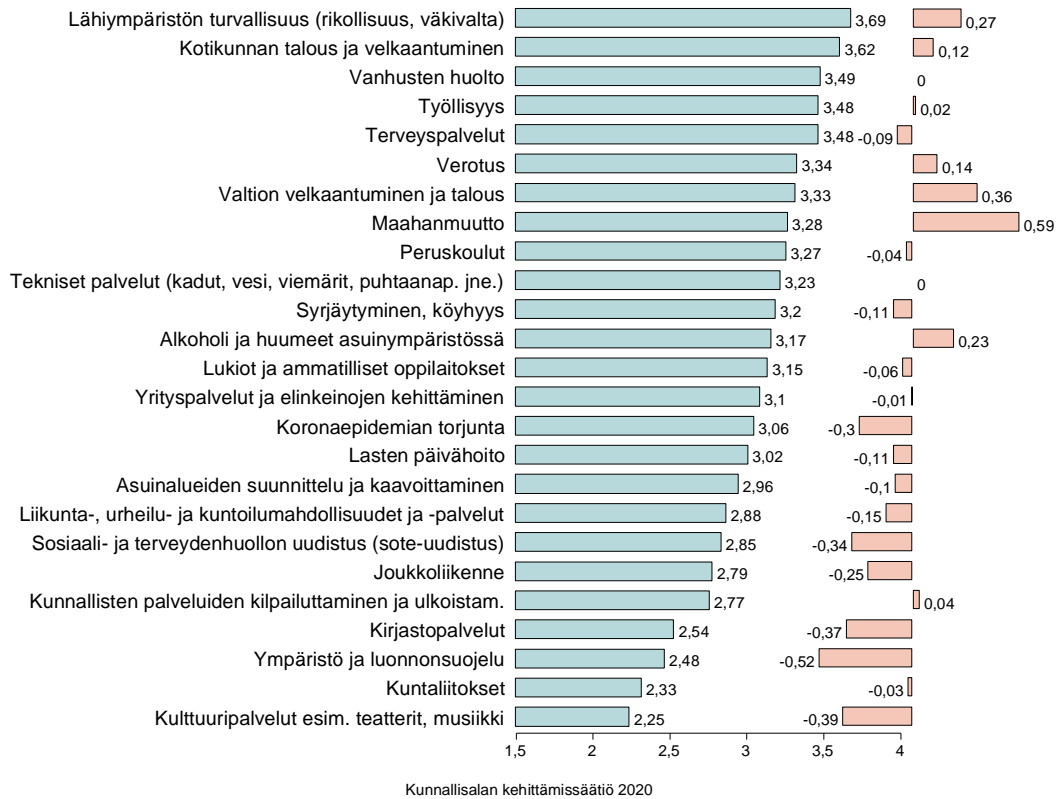
Kuvio 1tx. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: ARVIOT VUOSINA 2016 JA 2020 (asteikkokeskiarvojen erotukset).

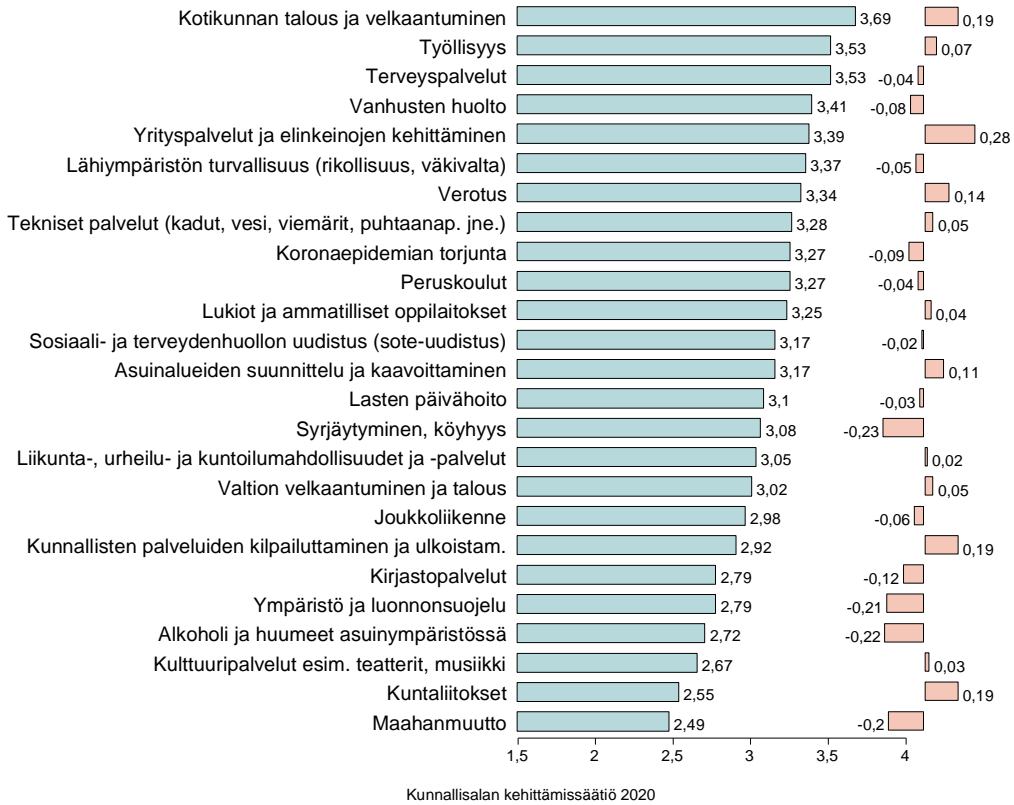
Kuvio 1px1. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: SDP:n KANNATTAJAT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

Kuvio 1px2. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: PSn KANNATTAJAT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

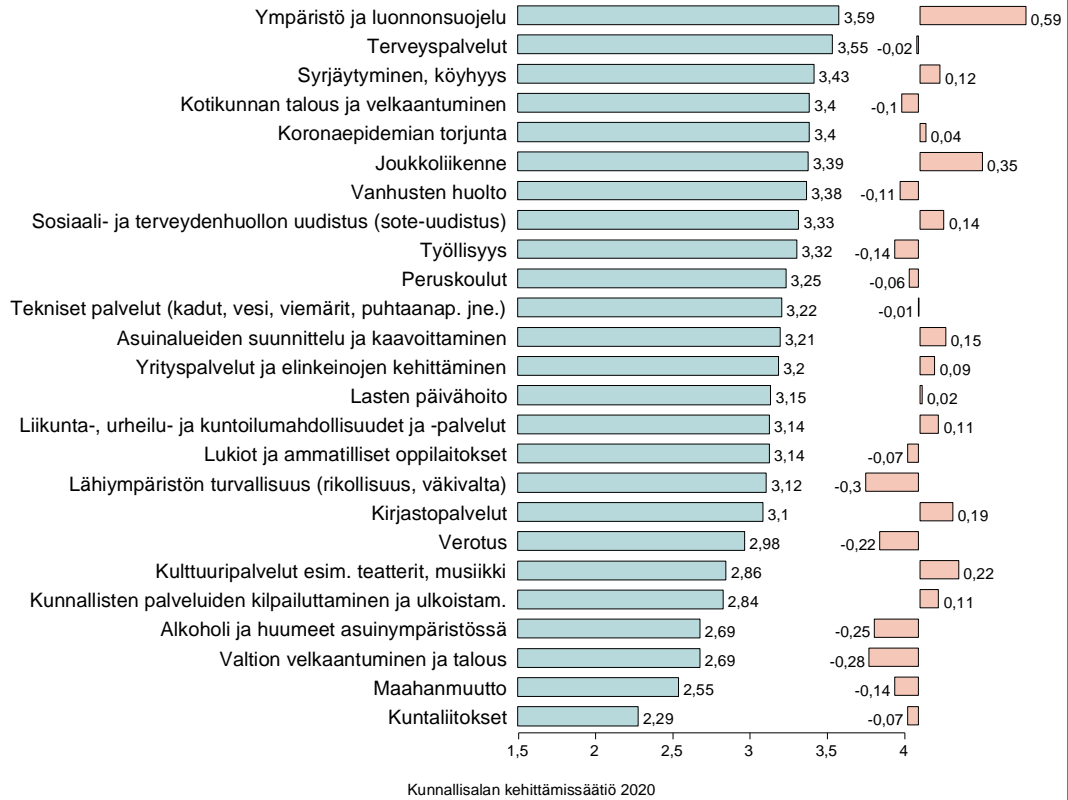
Kuvio 1px3. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: KOKn KANNATTAJAT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

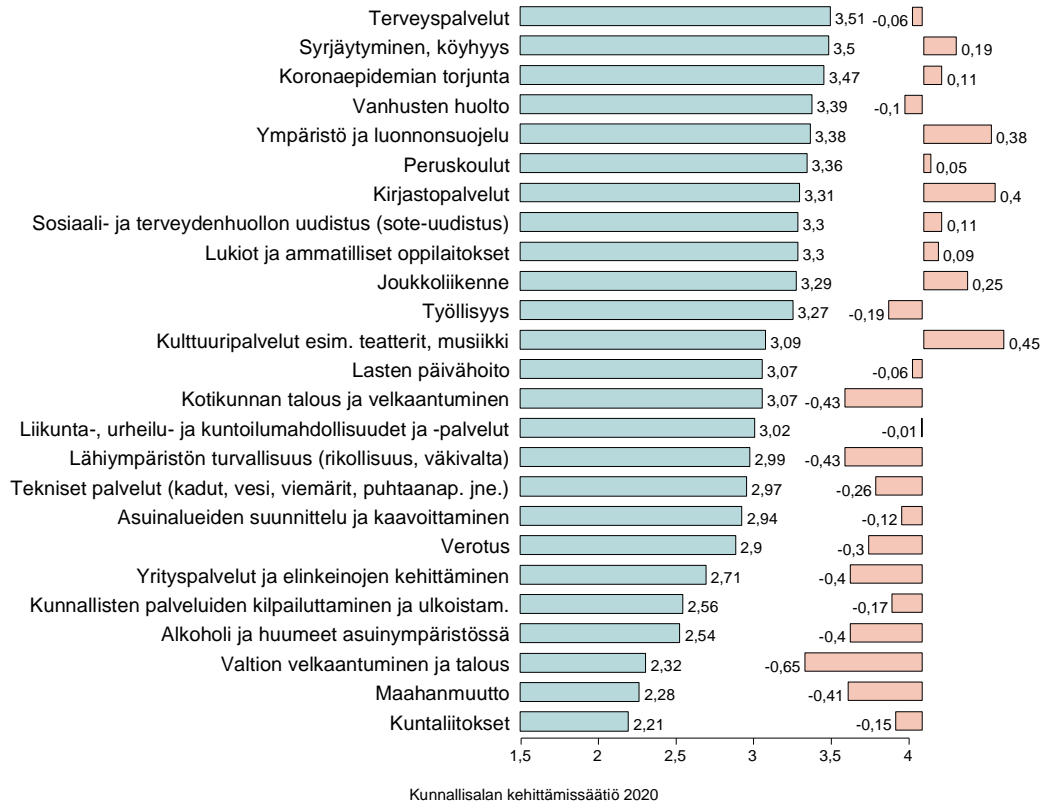
Kuvio 1px4. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: KESK_n KANNATTAJAT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

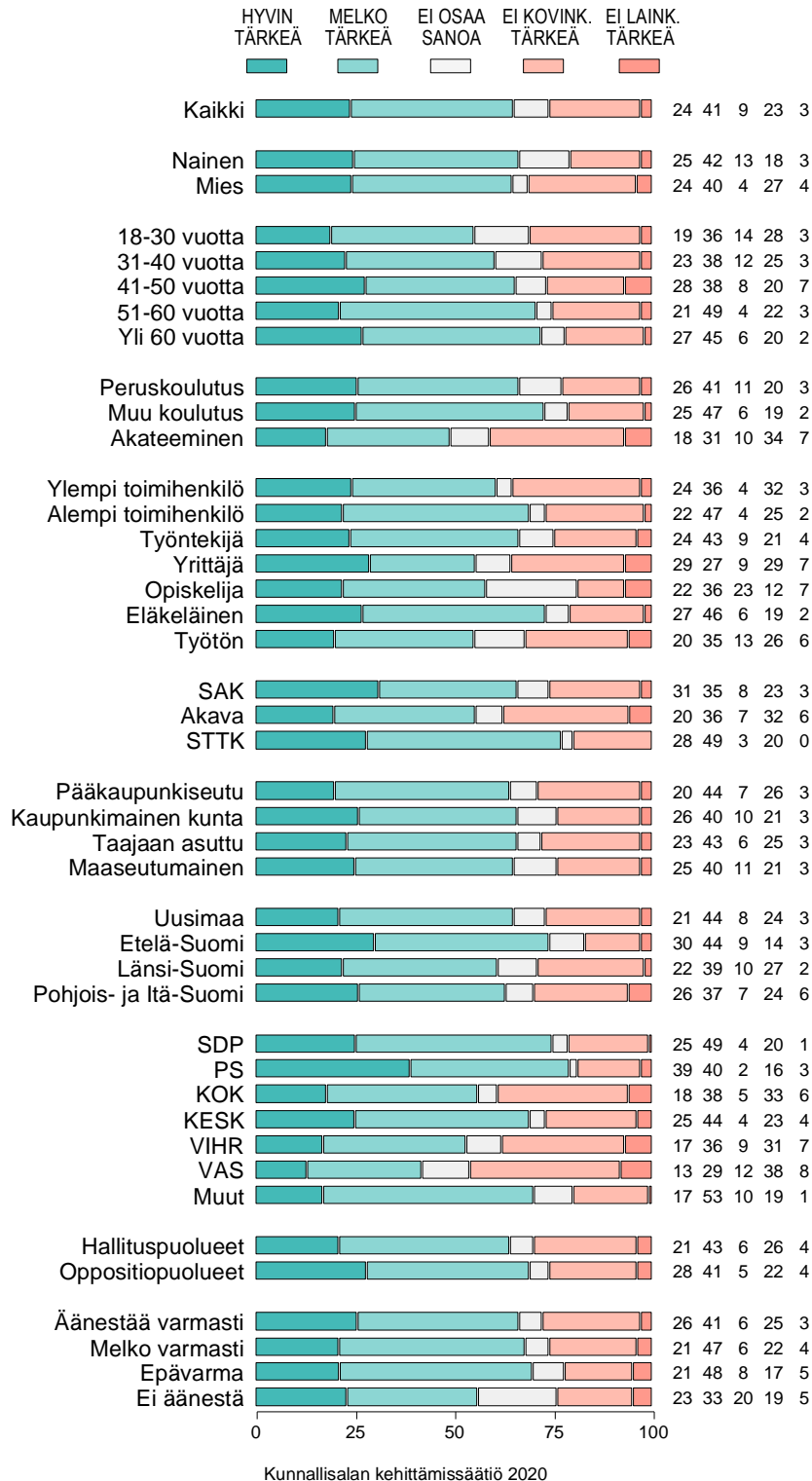
Kuvio 1px5. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: VIHRRn KANNATTAJAT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

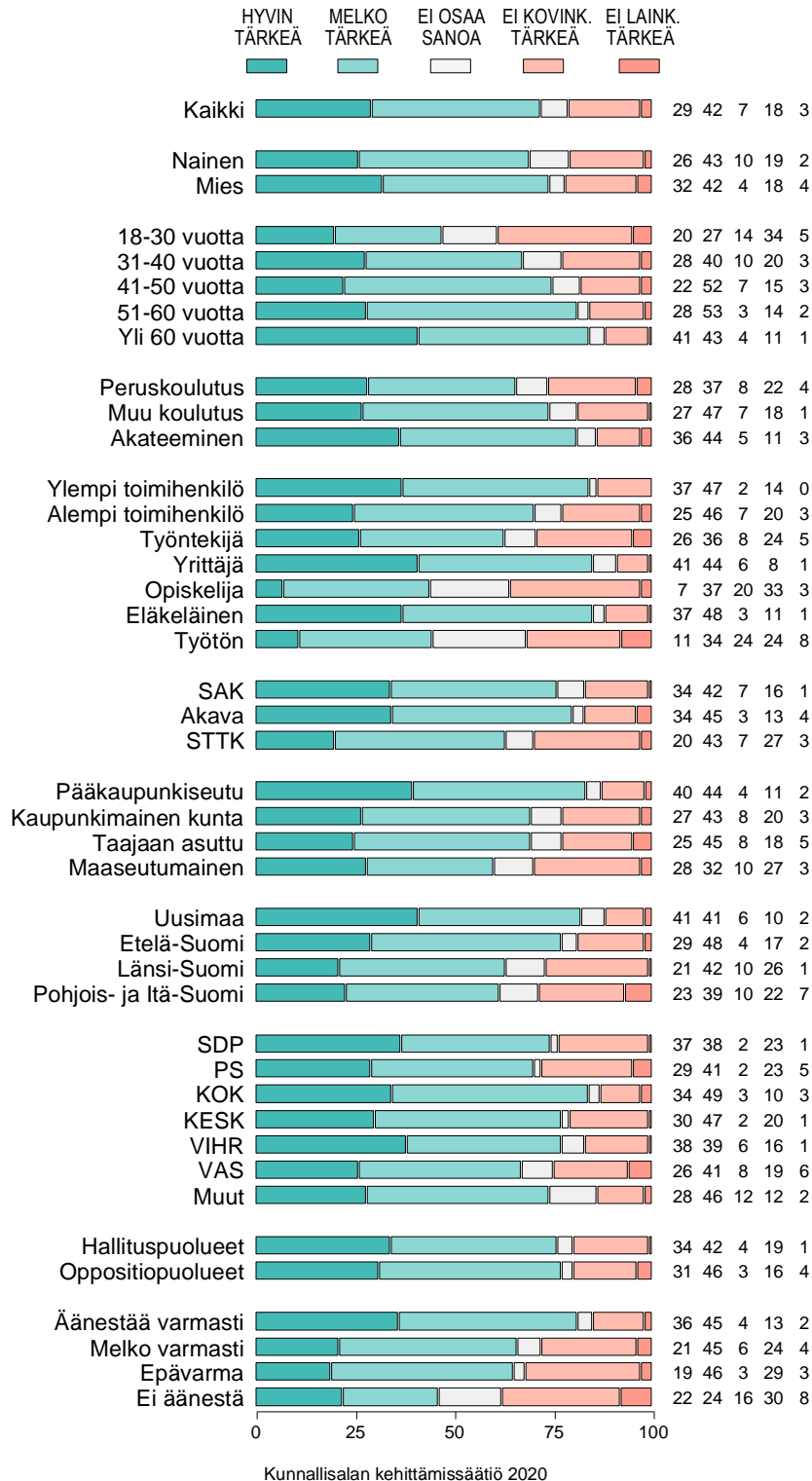
Kuvio 1px6. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: VASn KANNATTAJAT (asteikkokeskiarvot sekä niiden poikkeamat koko väestön keskiarvosta).

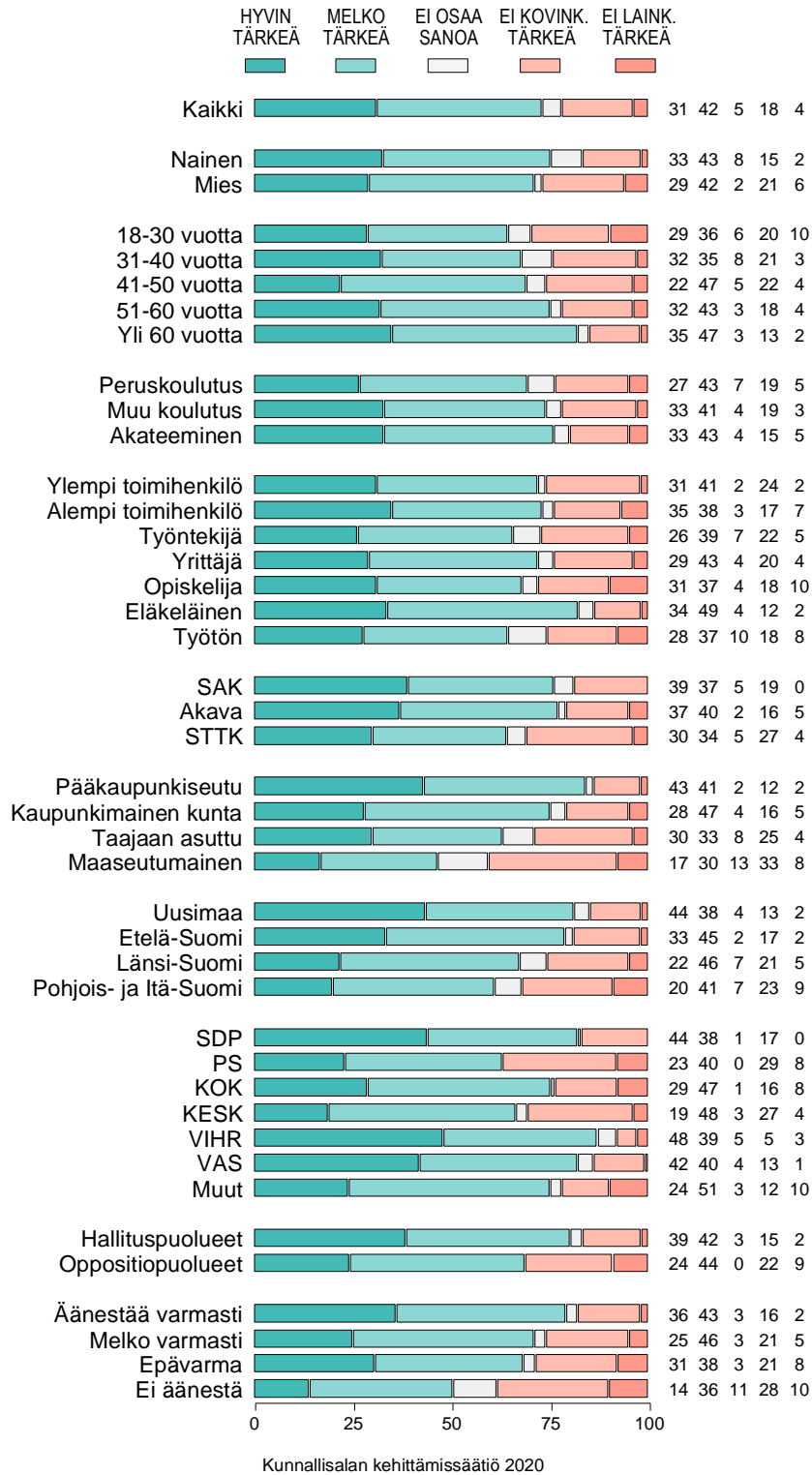
Kuvio 1-1. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: ALKOHOLI JA HUUMEET ASUINYMPÄRISTÖSSÄ (%).

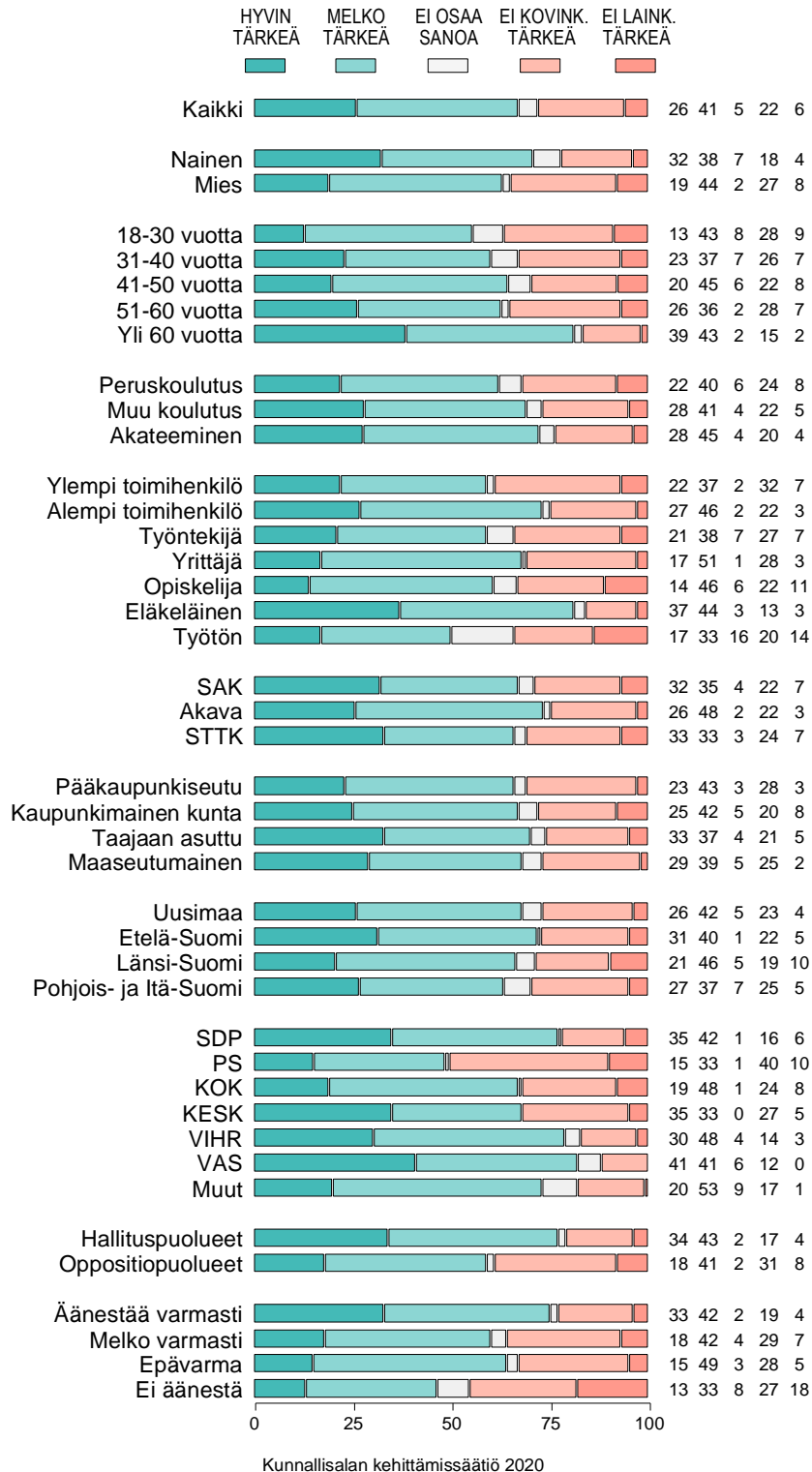
Kuvio 1-2. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: ASUINALUEIDEN SUUNNITTELU JA KAAVOITAMINEN (%).

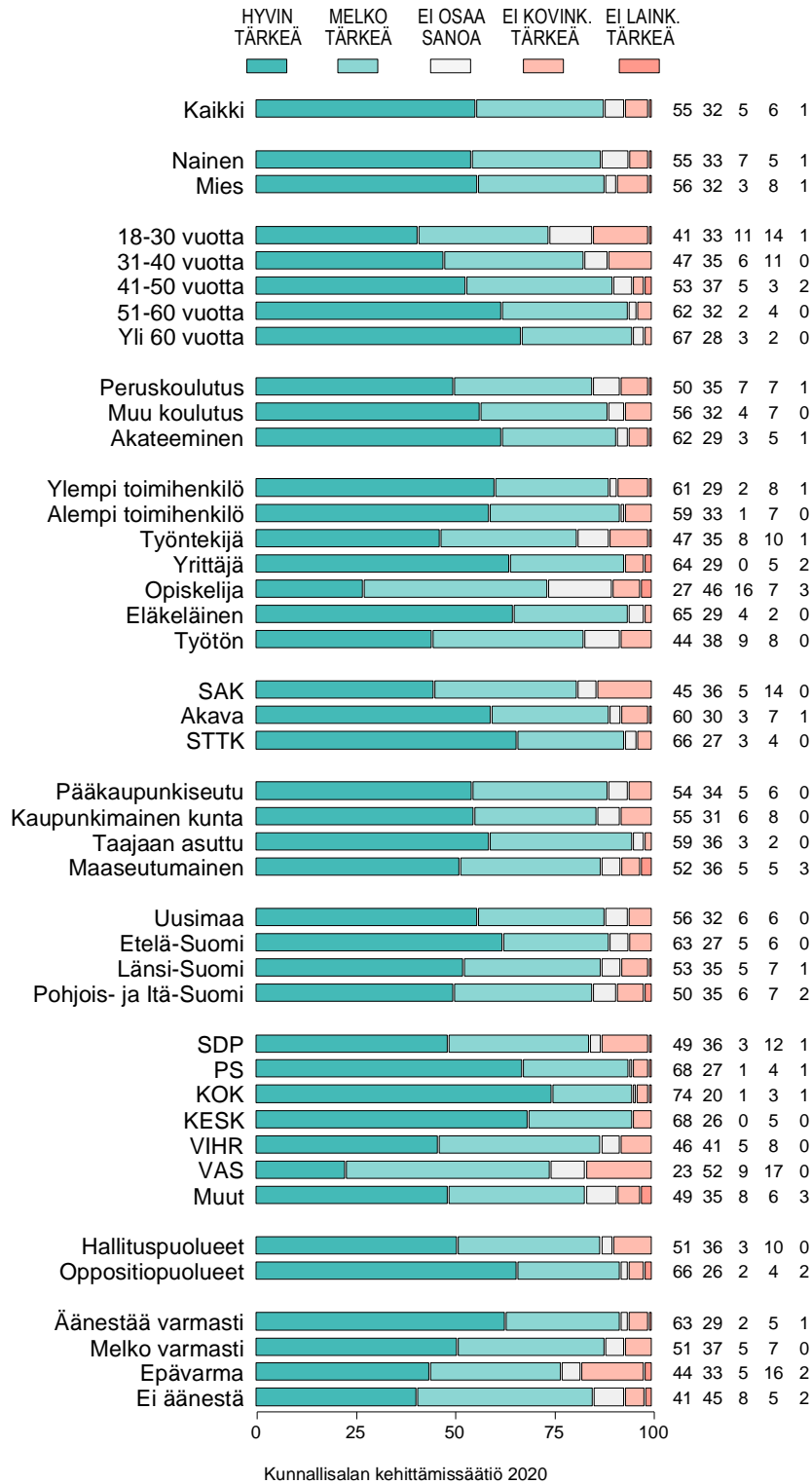
Kuvio 1-3. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: JOUKKOLIIKENNE (%).

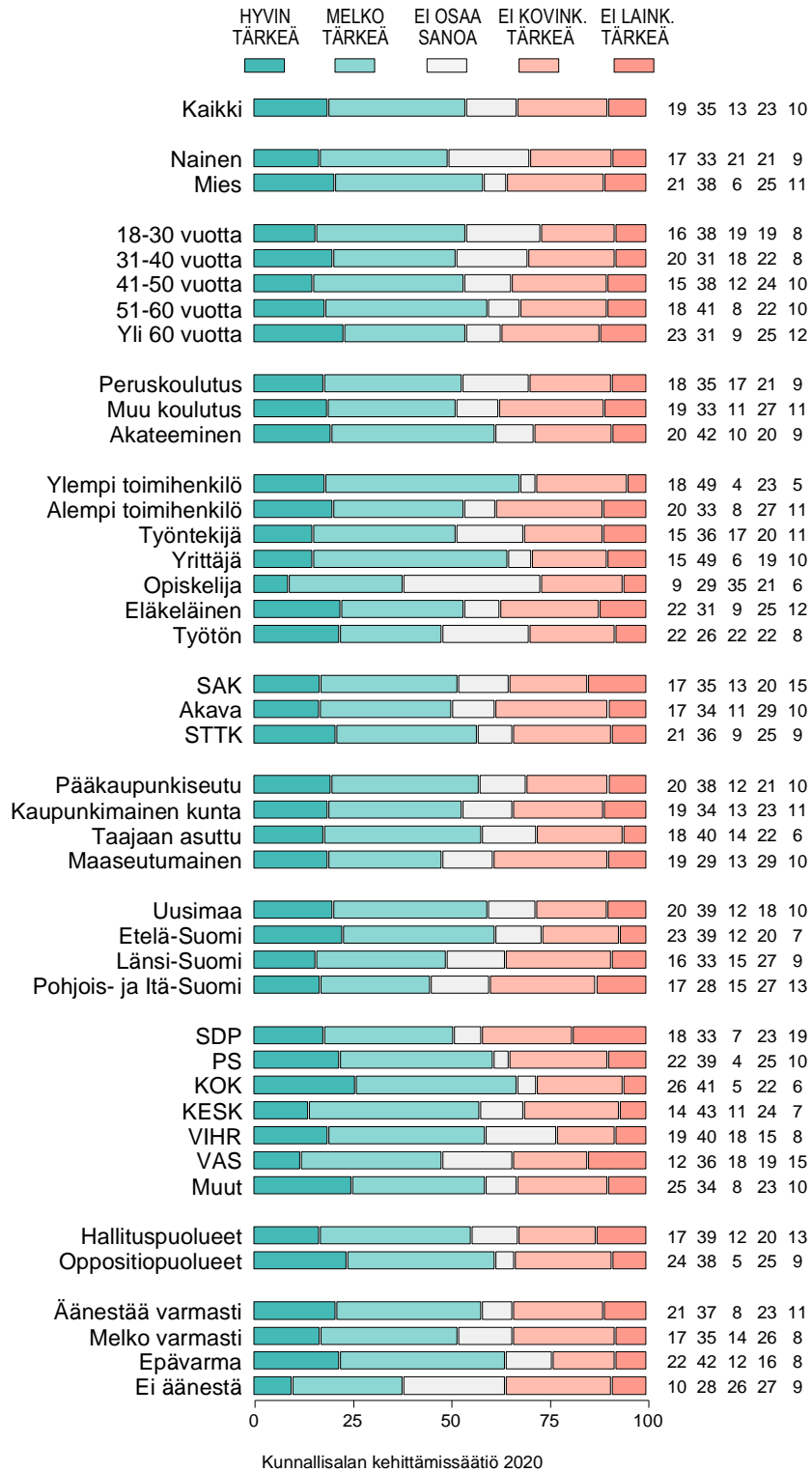
Kuvio 1-4. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: KIRJASTOPALVELUT (%).

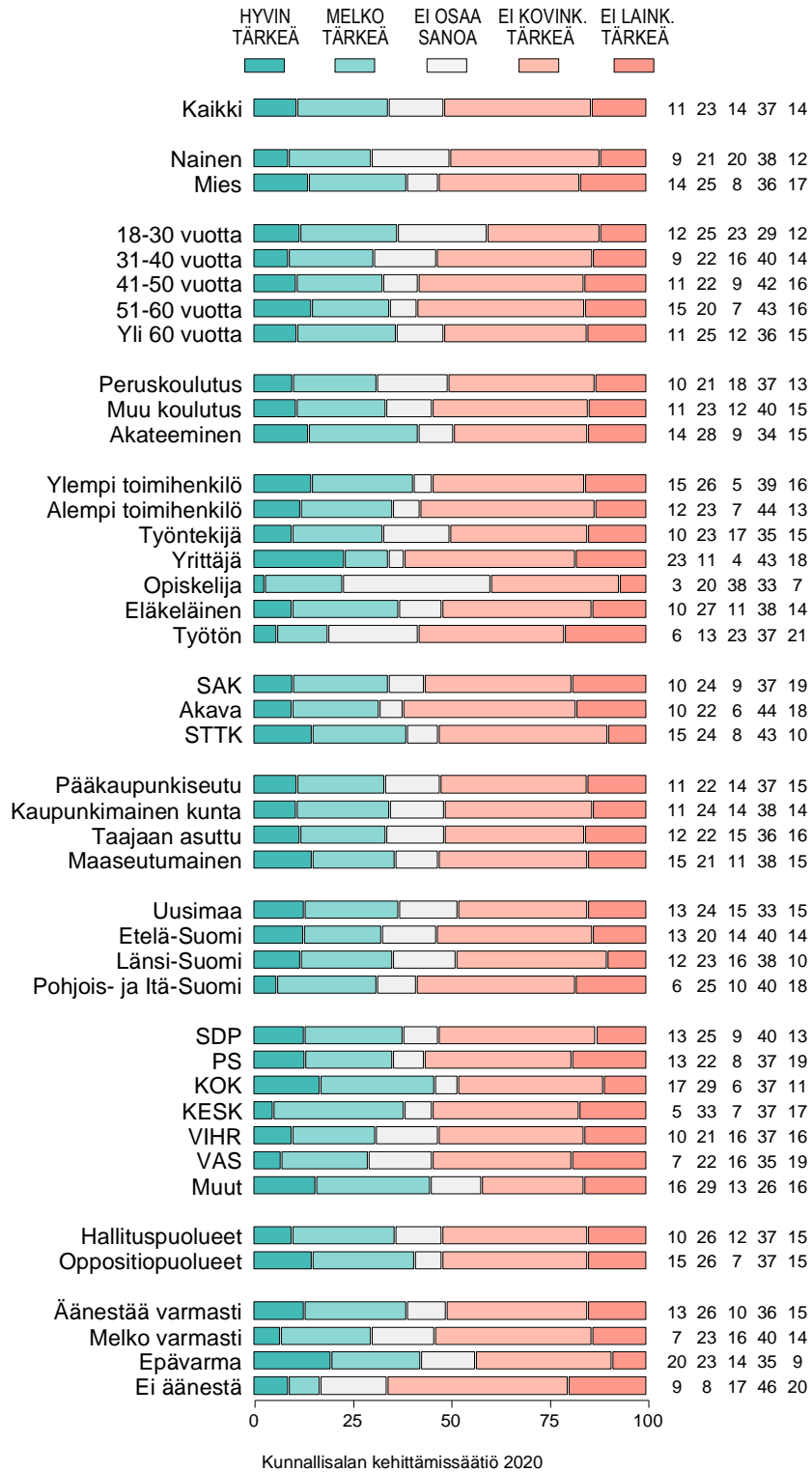
Kuvio 1-5. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: KOTIKUNNAN TALOUS JA VELKAANTUMINEN (%).

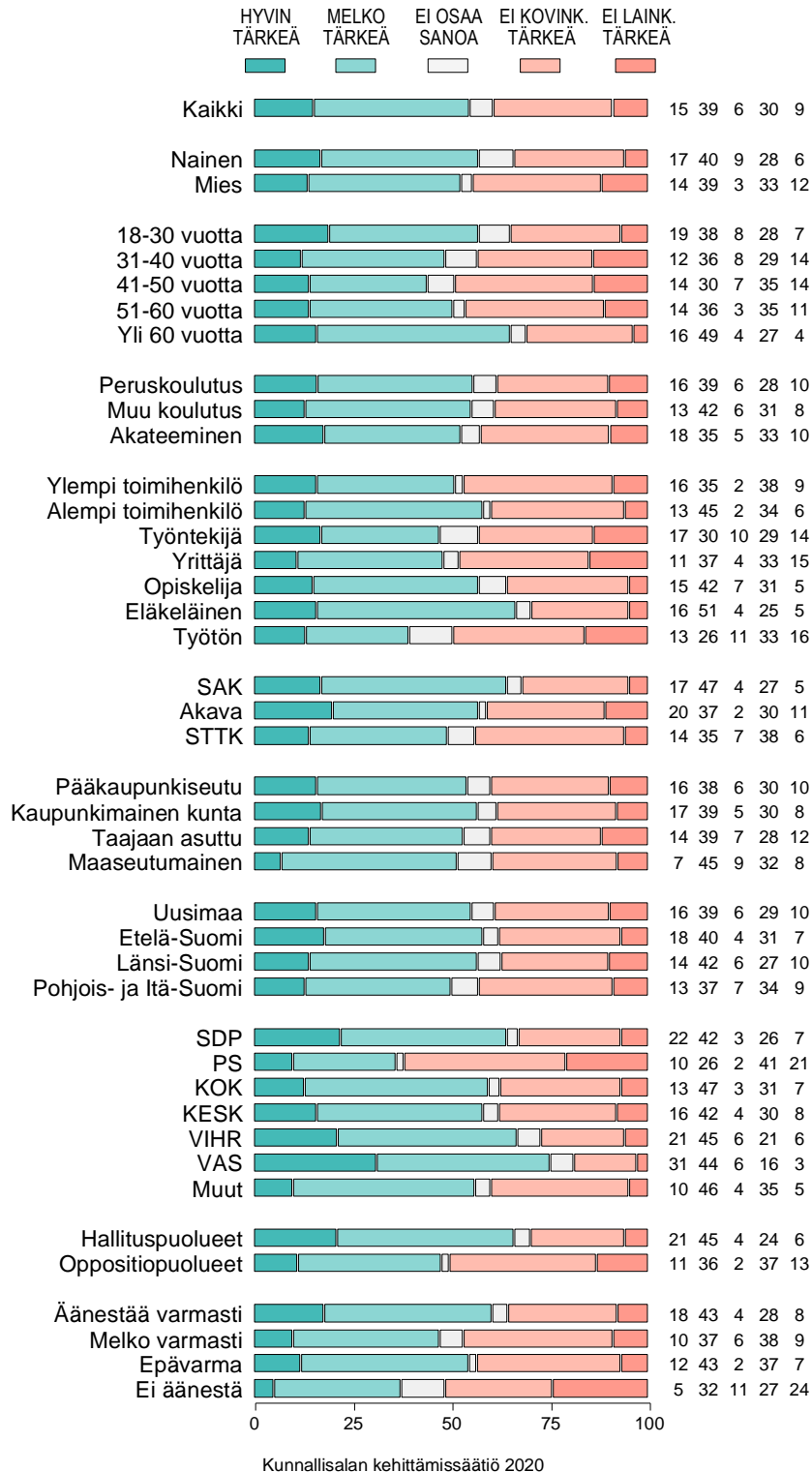
Kuvio 1-6. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: KUNNALLISTEN PALVELUIDEN KILPAILUTTAMINEN JA ULKOISTAMINEN (%).

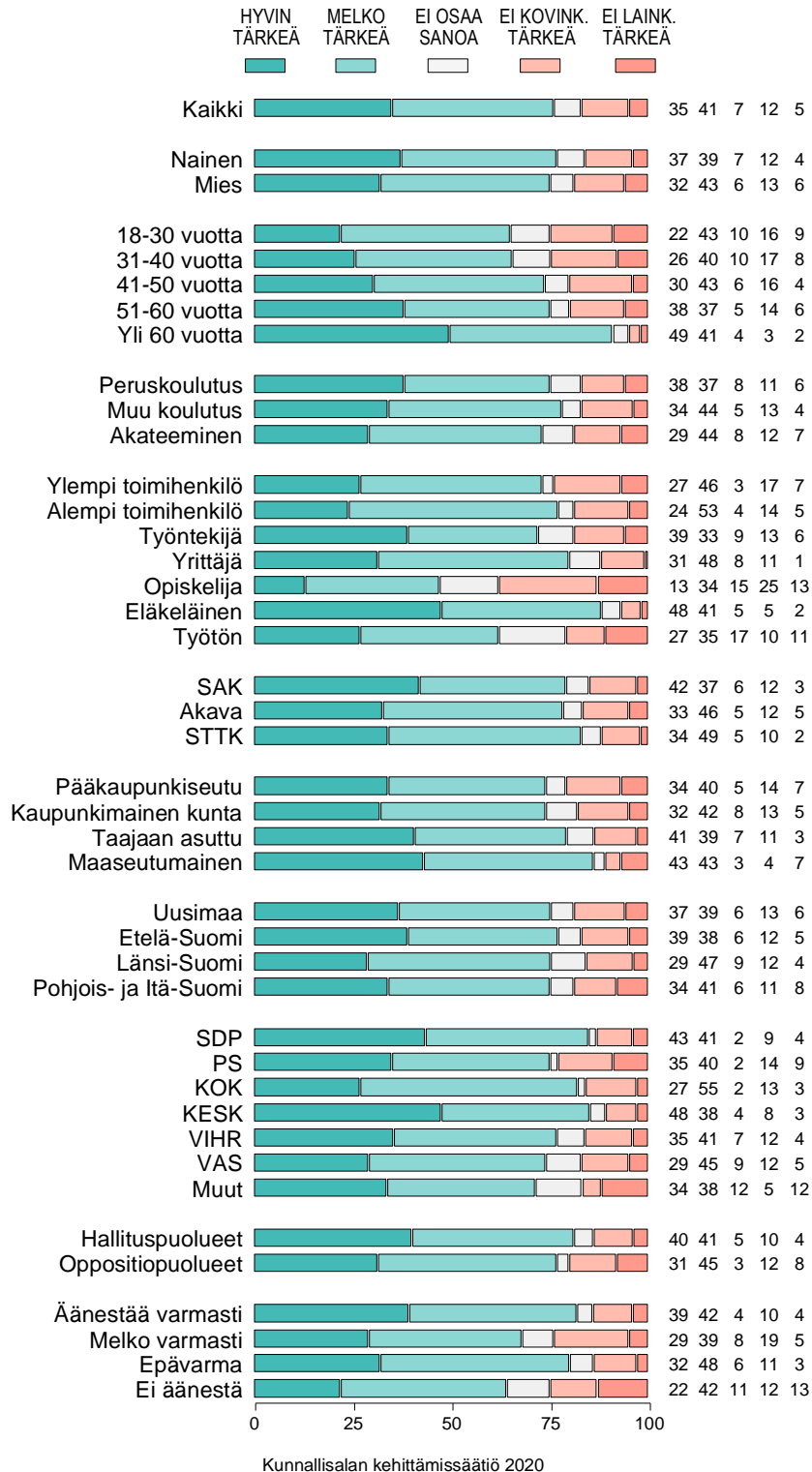
Kuvio 1-7. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: KUNTALIITOKSET (%).

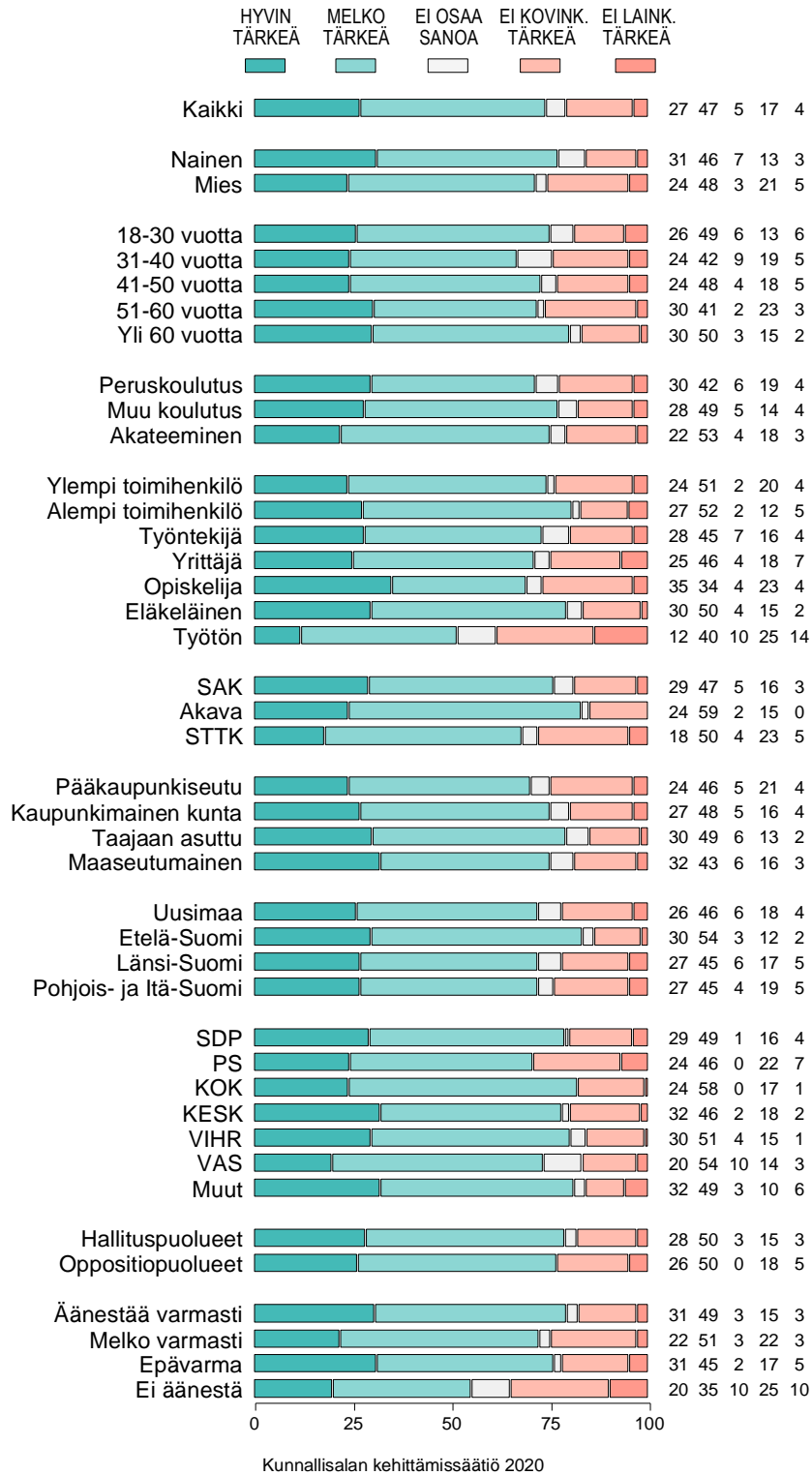
Kuvio 1-8. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: KULTTUURIPALVELUT ESIM. TEATTERIT, MUSIIKKI (%).

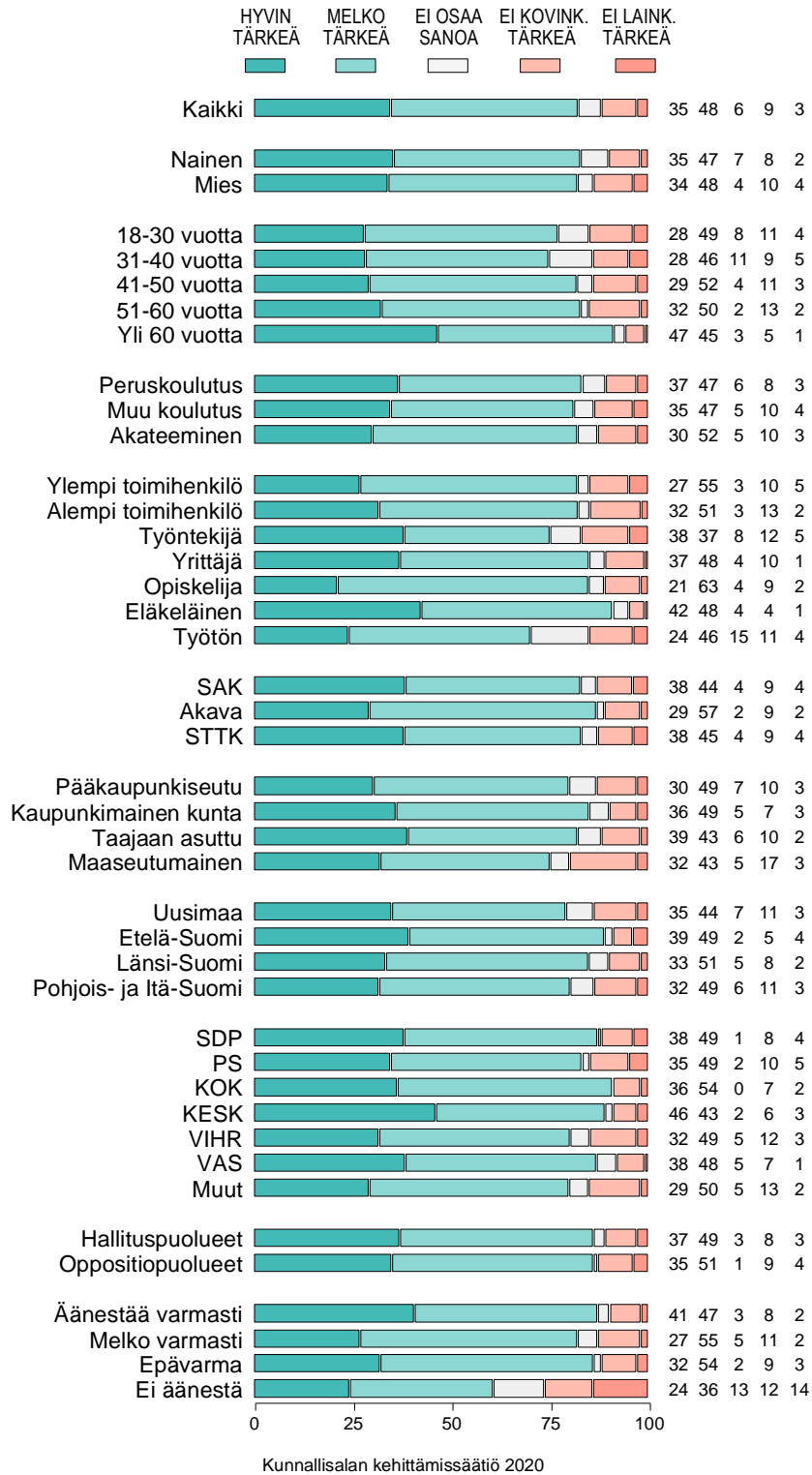
Kuvio 1-9. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: LASTEN PÄIVÄHOITO (%).

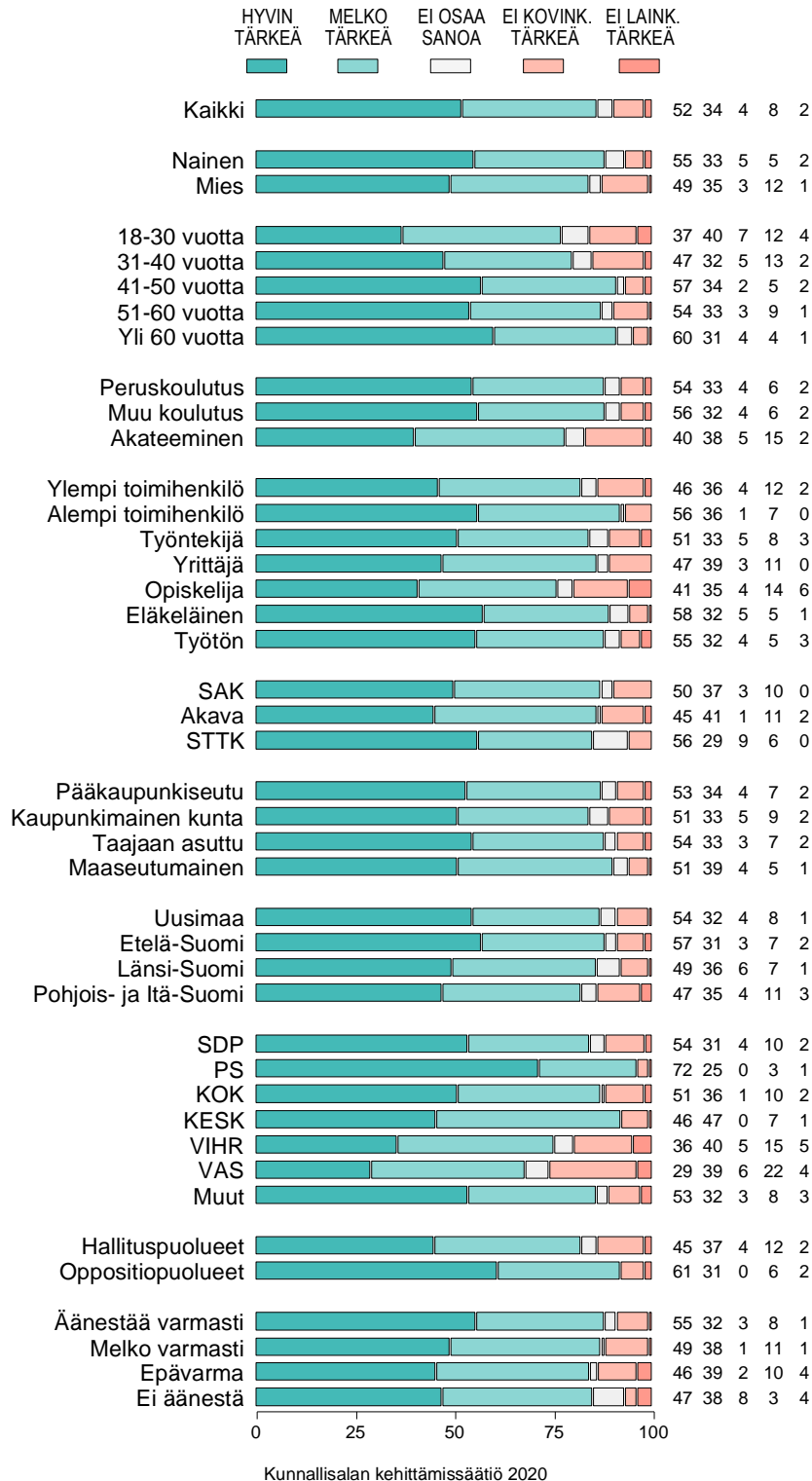
Kuvio 1-10. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: LIIKUNTA-, URHEILU- JA KUNTOILUMAHDOLLISUUDET JA -PALVELUT (%).

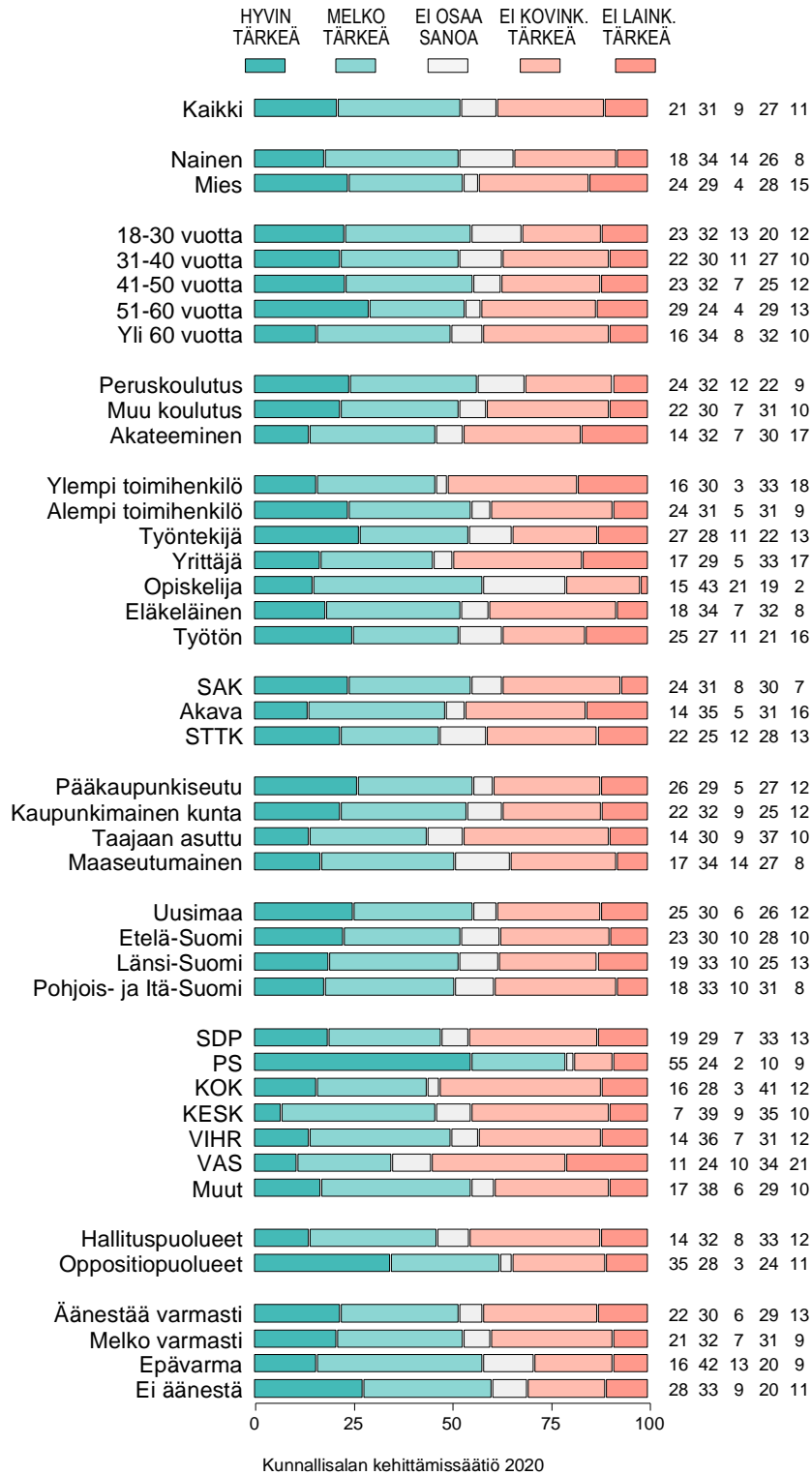
Kuvio 1-11. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: LUKIOT JA AMMATILLISET OPPILAITOKSET (%).

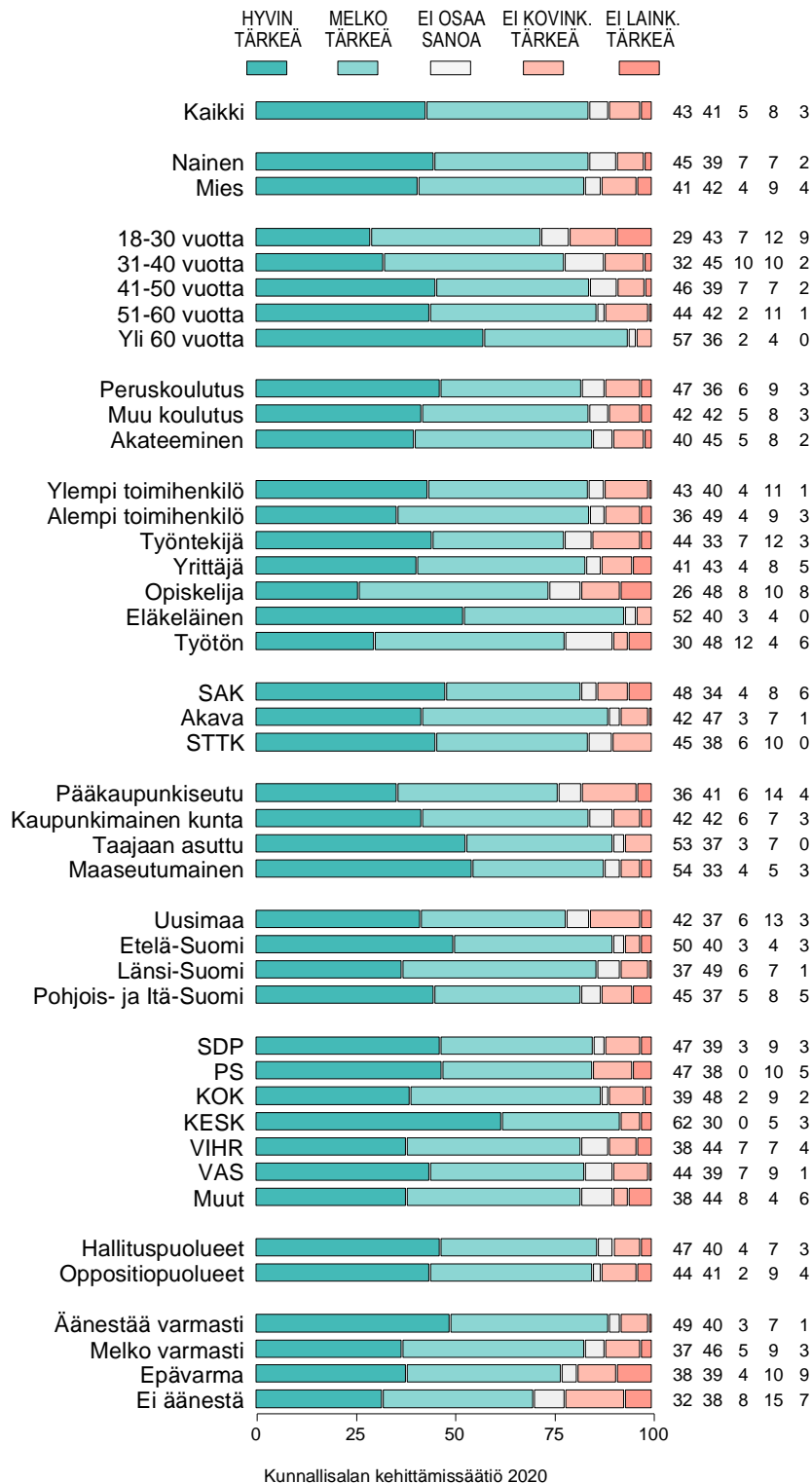
Kuvio 1-12. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: LÄHIYMPÄRISTÖN TURVALLISUUS (rikollisuus, väkivalta, %).

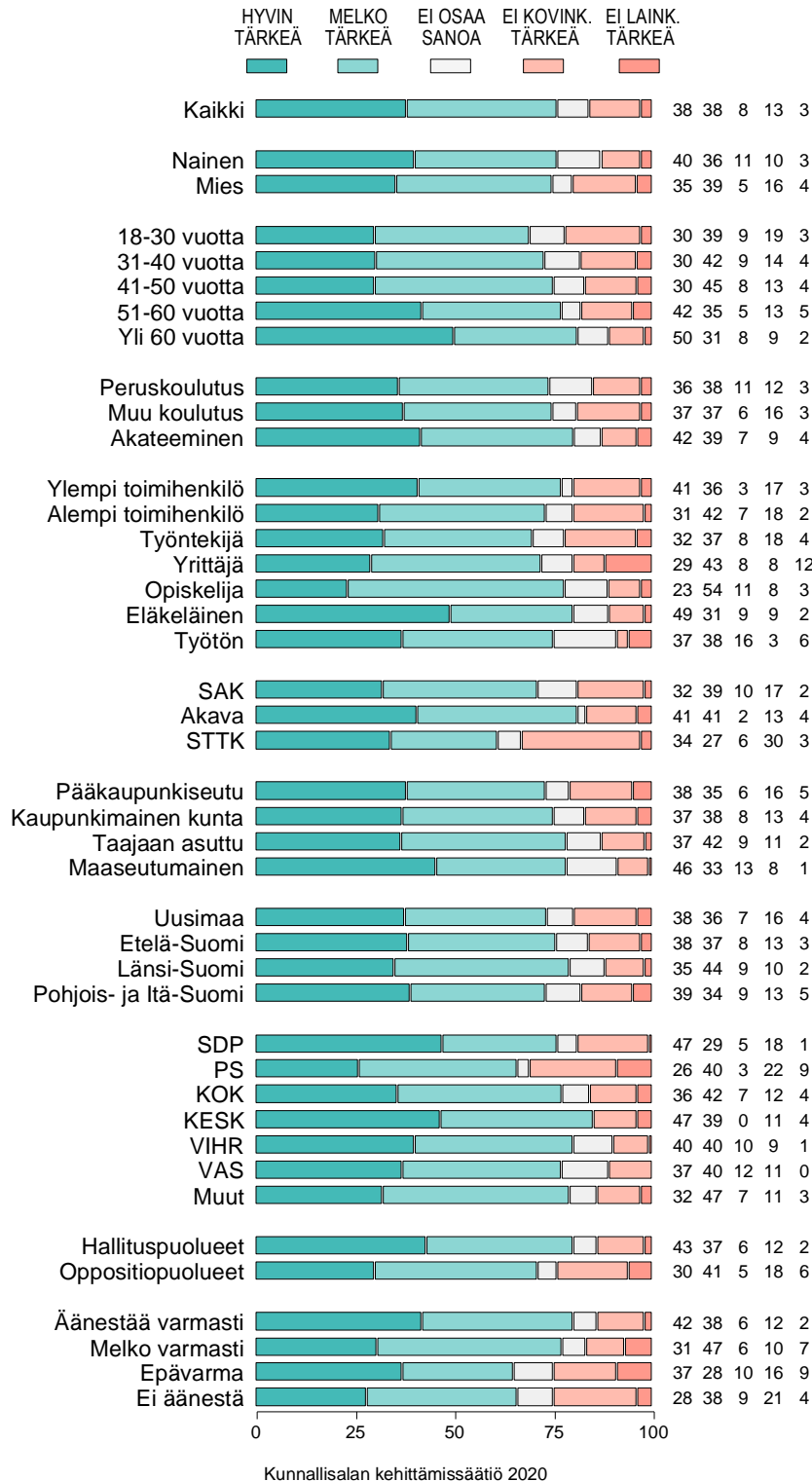
Kuvio 1-13. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: MAAHANMUUTTO (%).

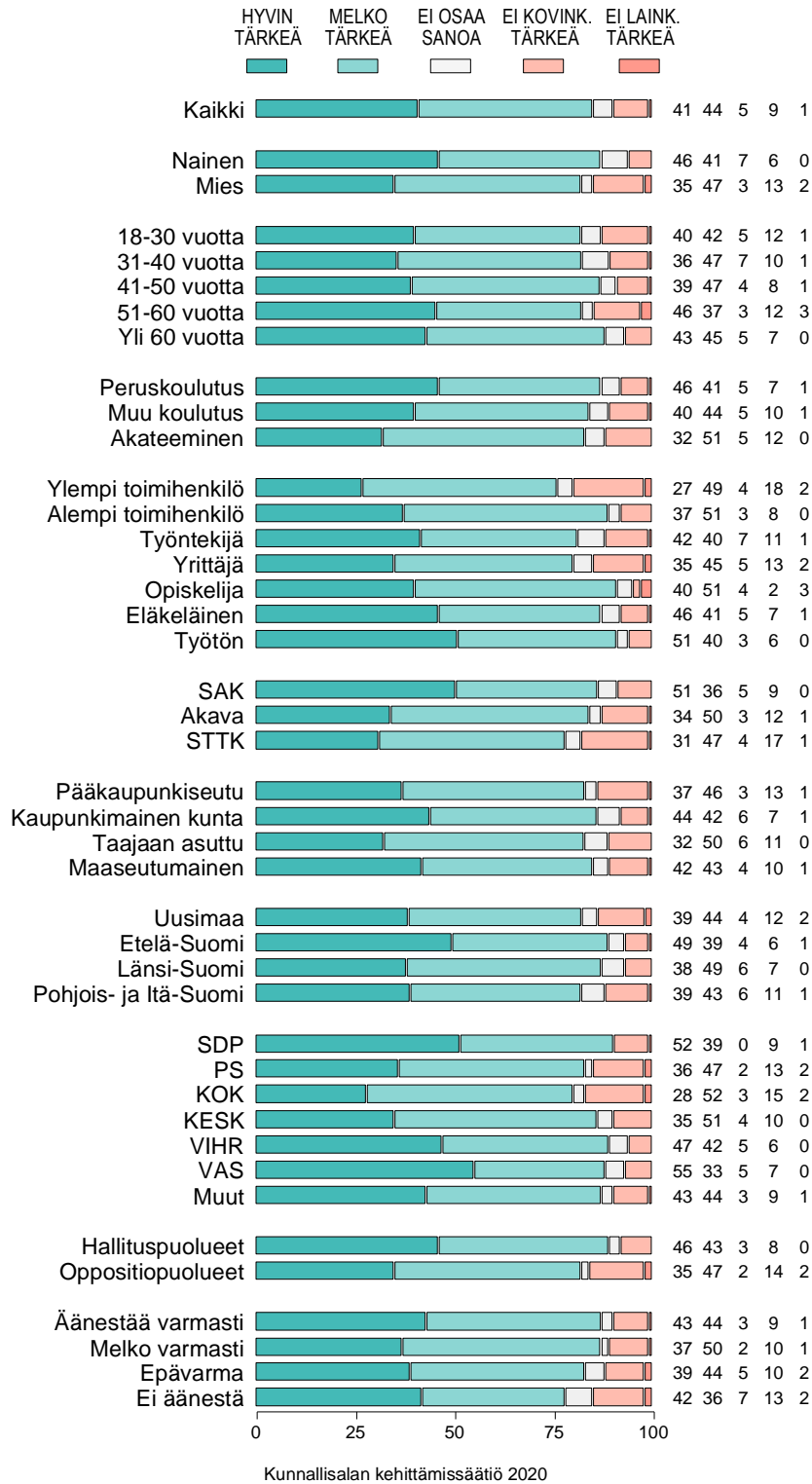
Kuvio 1-14. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: PERUSKOULUT (%).

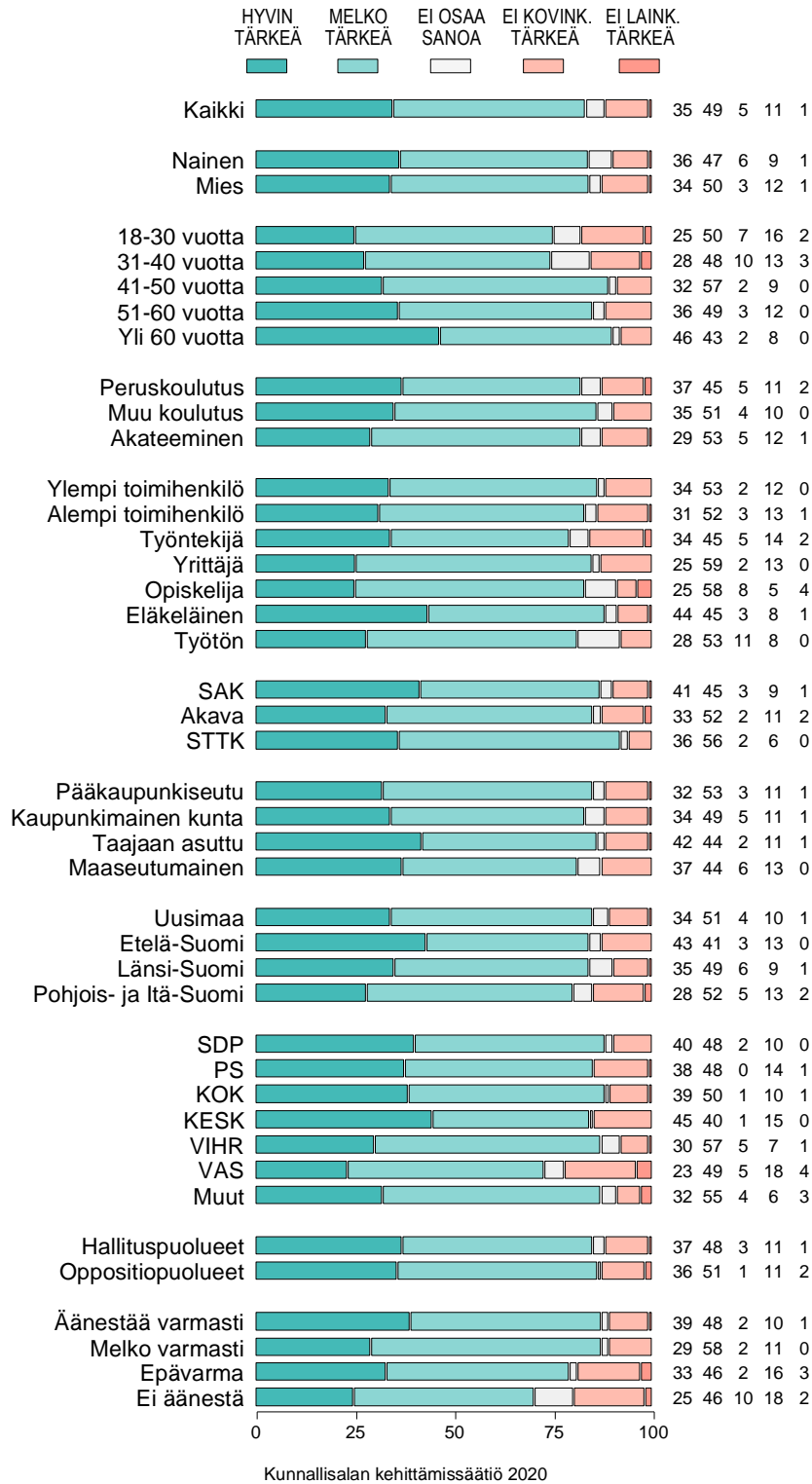
Kuvio 1-15. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON UUDISTUS (SOTE-UUDISTUS) (%).

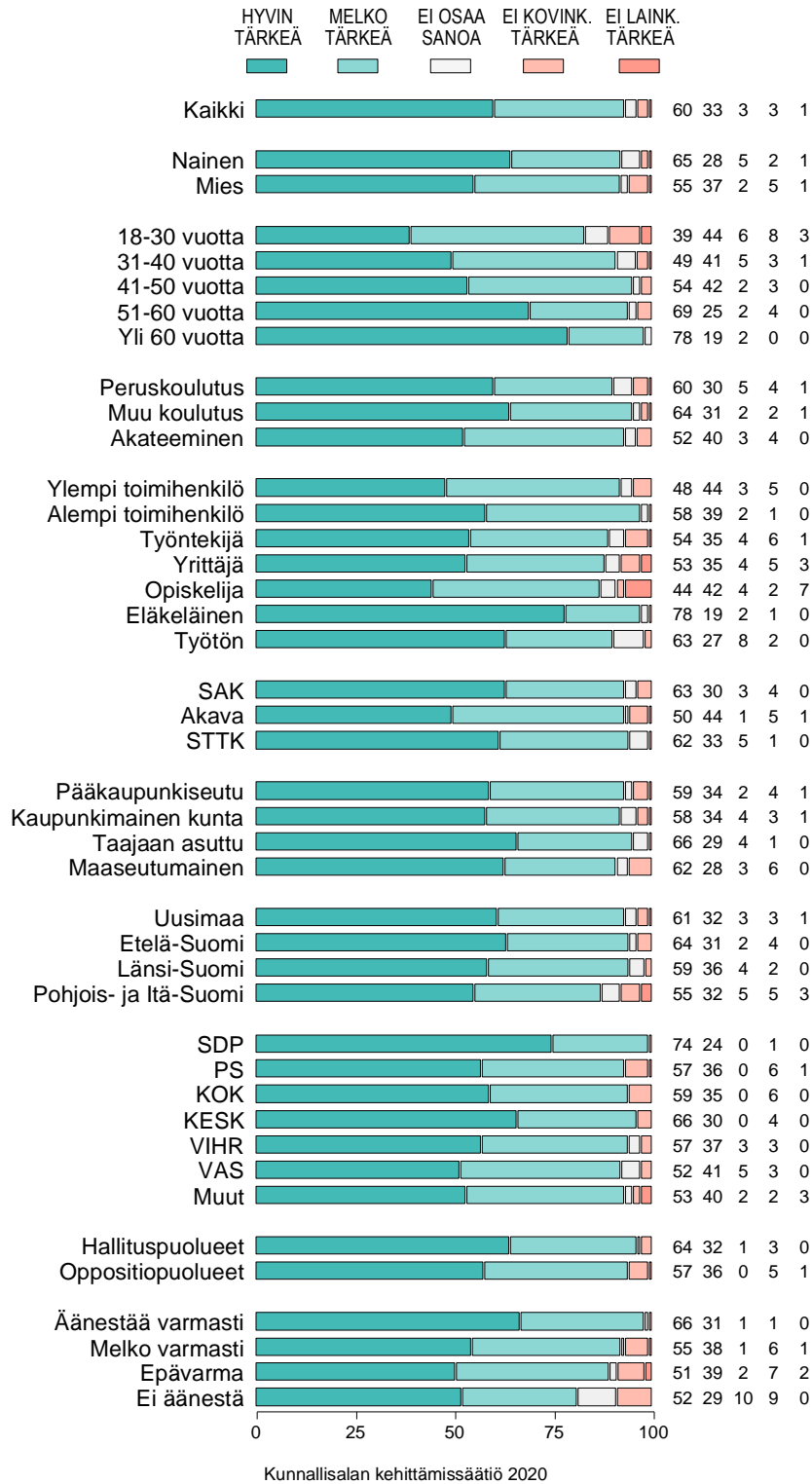
Kuvio 1-16. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: SYRJÄYTYMINEN, KÖYHYYS (%).

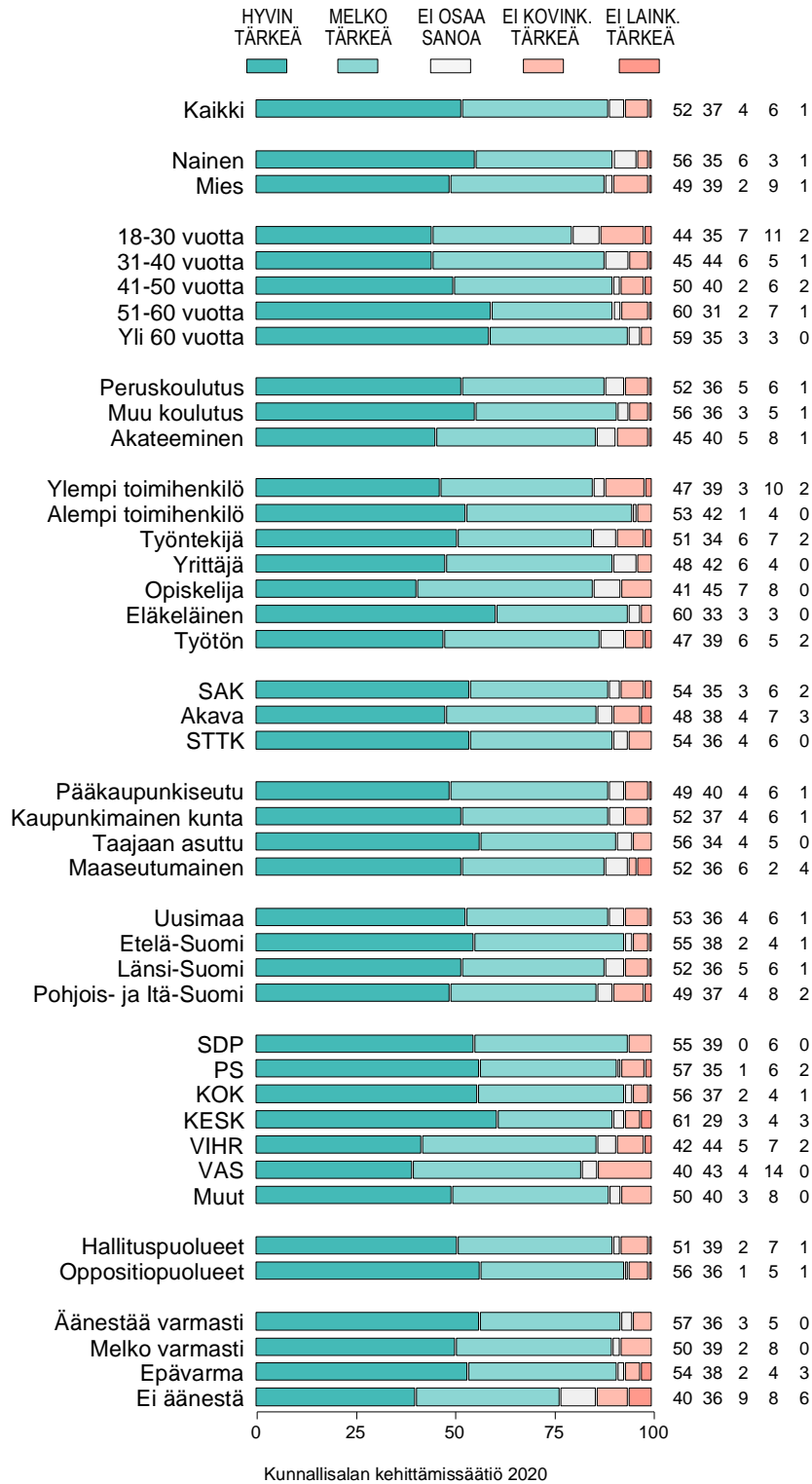
Kuvio 1-17. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: TEKNISET PALVELUT (kadut, vesi, viemärit, puhtaanapito jne., %).

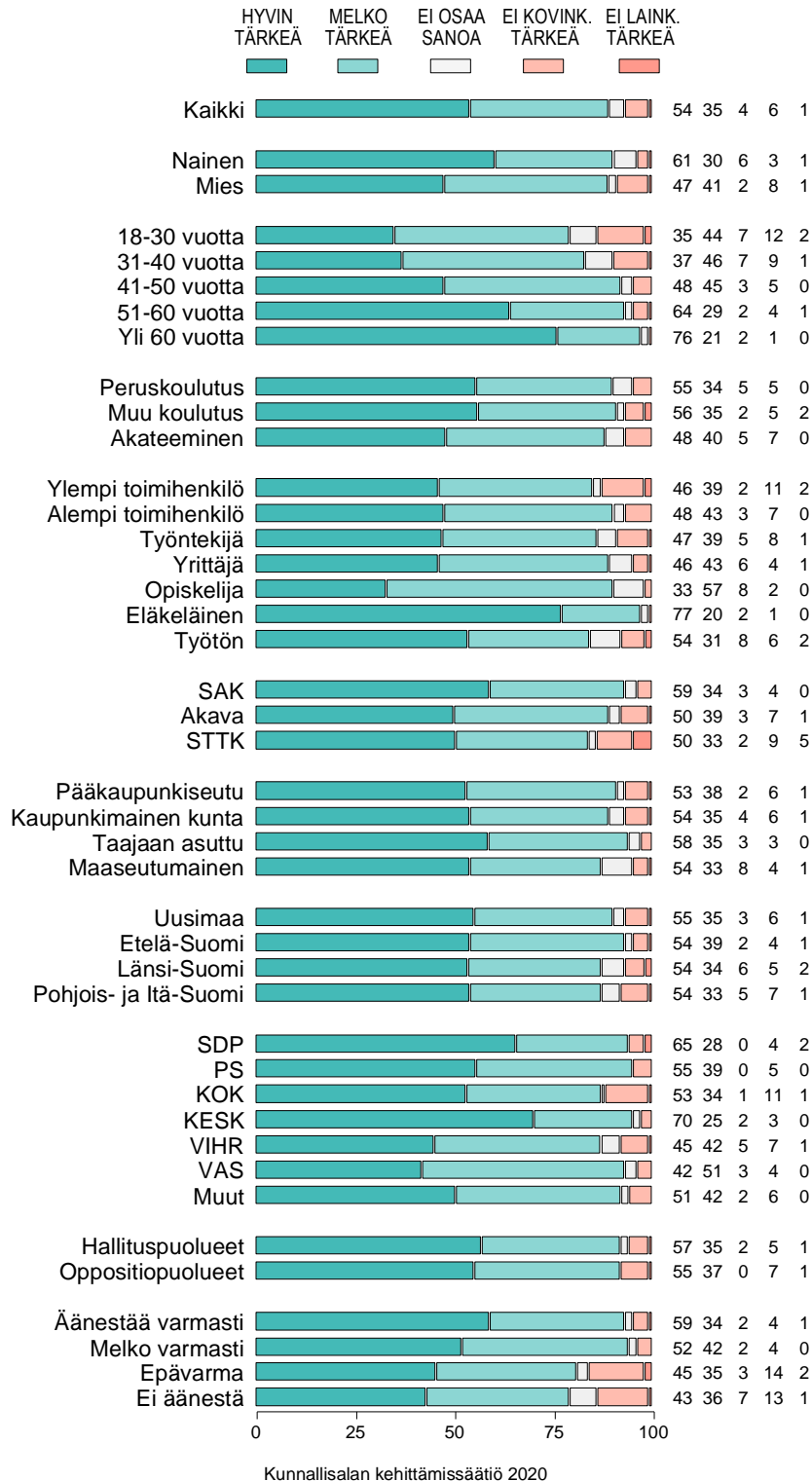
Kuvio 1-18. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: TERVEYSPALVELUT (%).

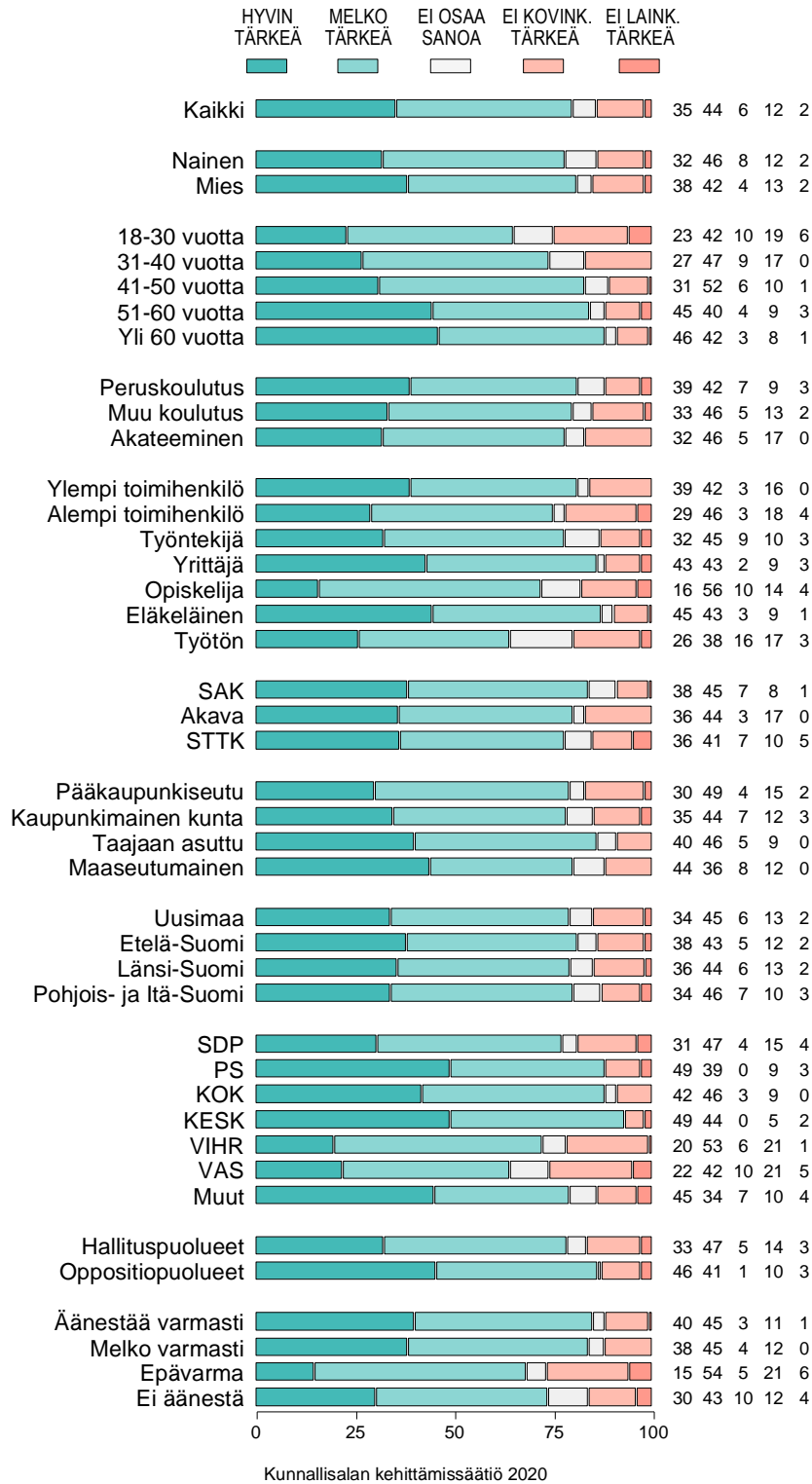
Kuvio 1-19. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: TYÖLLISYYS (%).

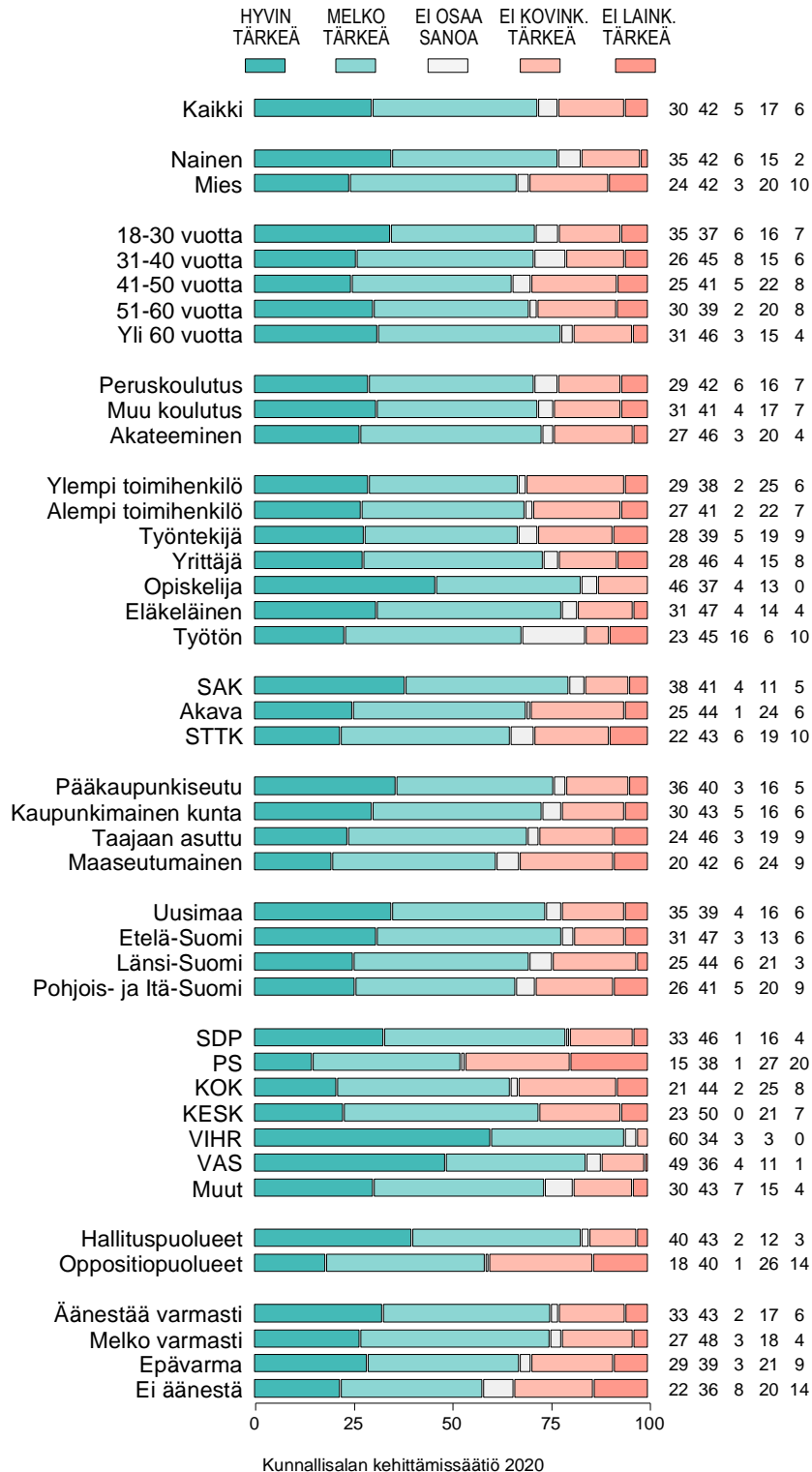

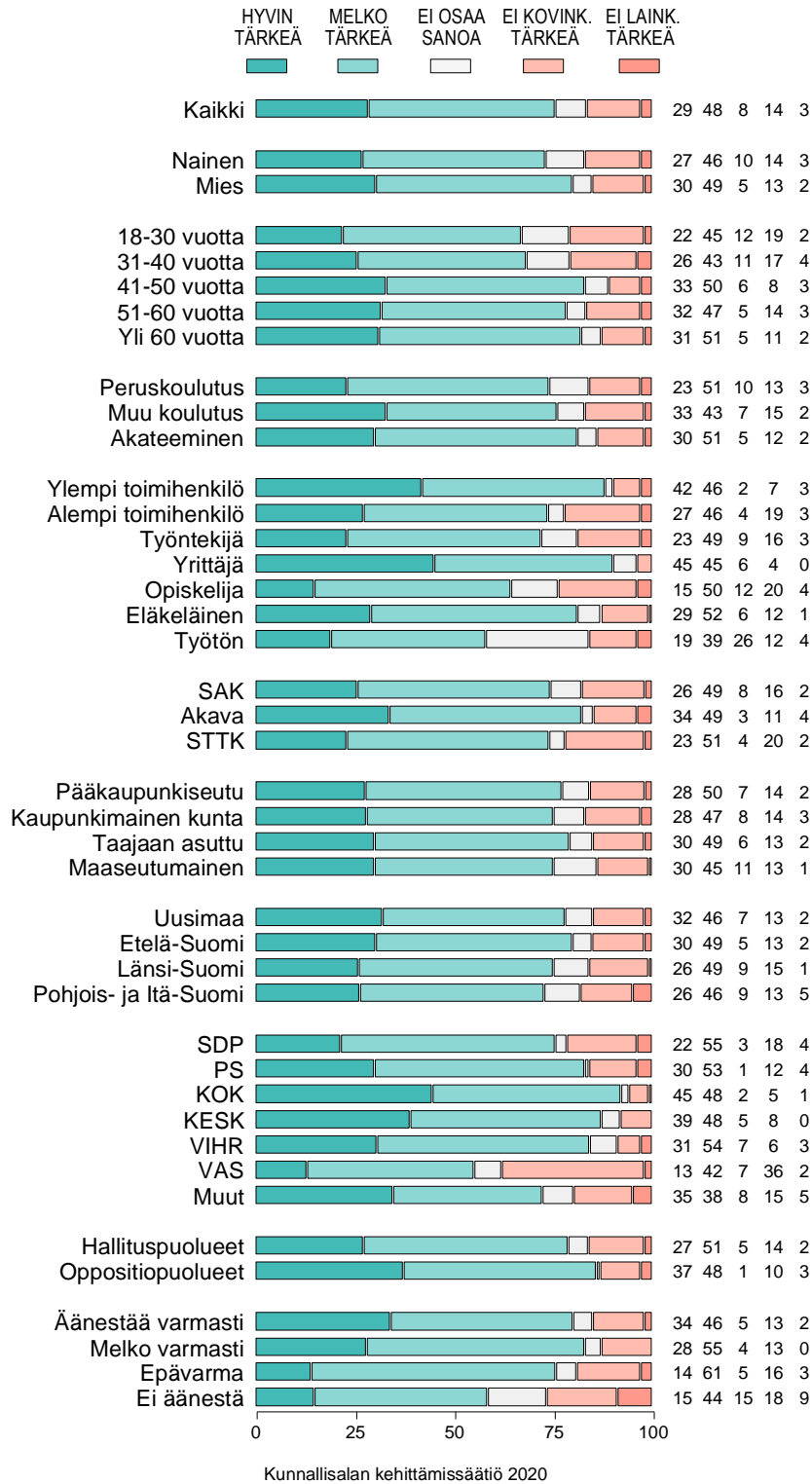
Kuvio 1-20. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: VANHUSTEN HUOLTO (%).

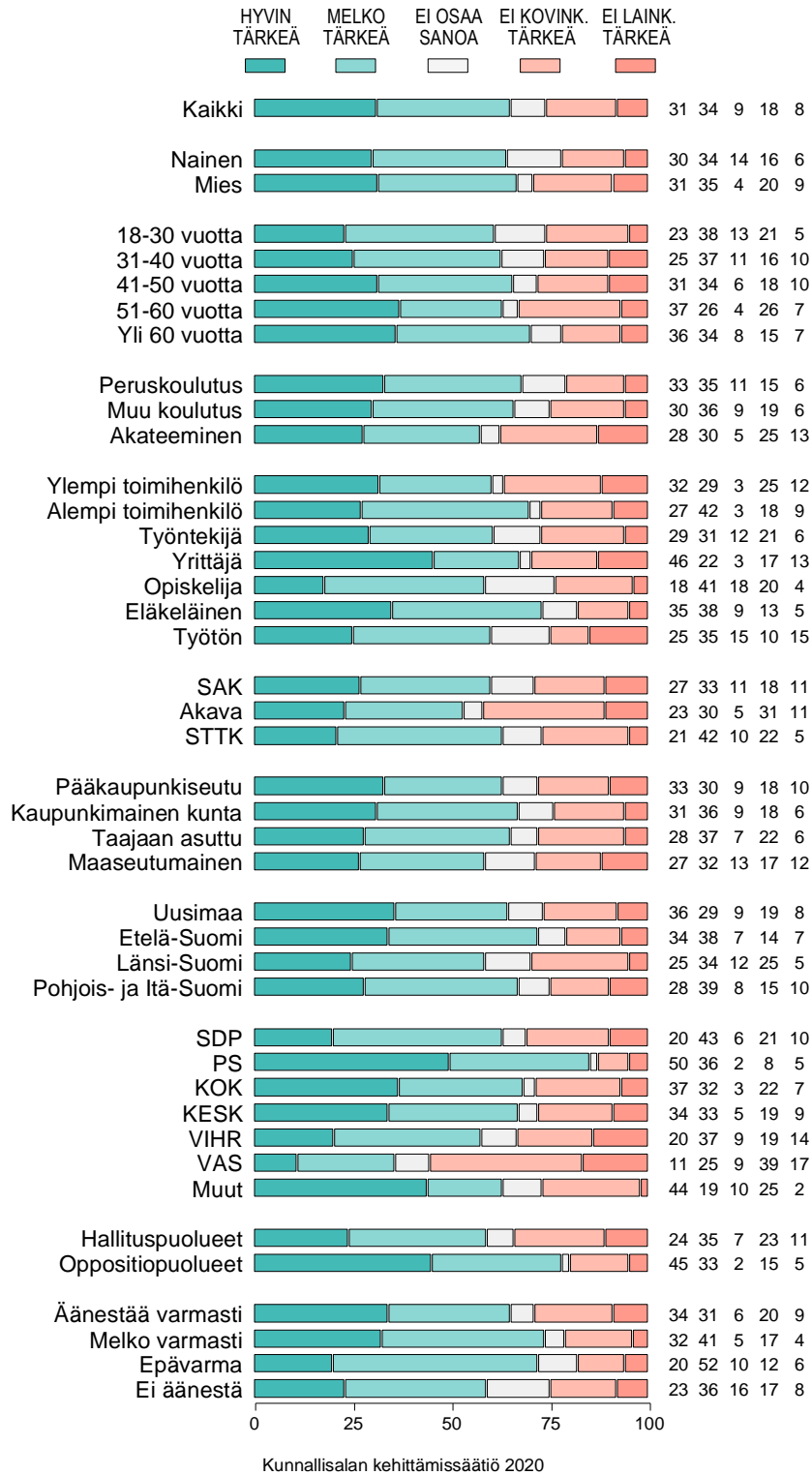

Kuvio 1-21. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: VEROTUS (%).

Kuvio 1-22. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAA-
 LEISSA: YMPÄRISTÖ JA LUONNONSUOJELU (%).

Kuvio 1-23. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAA-
 LEISSA: YRITYSPALVELUT JA ELINKEINOJEN KEHITTÄ-
 MINEN (%).

Kuvio 1-24. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAA-
 LEISSA: VALTION VELKAANTUMINEN JA TALOUS (%).

Kuvio 1-25. MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA KUNTAVAALEISSA: KORONAEPIDEMIAN TORJUNTA (%).

